ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਅਪ੍ਰੈਲ 10, 1987

April 10, 1987

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

Price 50¢ Weekending April 10,1987.Vol.6 No.13 Out of Greater Vancouver 65¢ Second Class Mail Reg. No. 5991

The Canada Darpan Punjabi Weekly Newspaper P.O.BOX 265, Surrey, B.C. V3T 4W8 Ph. (604) 581-4473

ਸਿੱਧੂ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਤਿੰਨ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਏਗੀ

ਨਿਊ ਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ:—ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ 3 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਜਾਏਗੀ।

ਬੀਤੇ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਦੀ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀਆਂ ਸੀਮਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਨ। ਜਿਮ ਟੇਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਖਤ ਜ਼ਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਸੁਖਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ 'ਤੇ ਕਤਲ ਕਰਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਟੇਲਰ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਾਗਾਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅੱਤਵਾਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਇੰਮਪੋਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ।

ਦੋ ਗਰੰਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਛੇ ਕਤਲ

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਹਾਤੇ 'ਚੋਂ ਲਾਸ਼ ਮਿਲੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:—ਪੰਜਾਬ 'ਚ 26 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਵਾਪਰੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ 'ਚ 6 ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ 21 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਲੁੜੀਂਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦਵਾਰੇ 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਜਿਥੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ 2 ਗਰੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਸਕੂਟਰ ਸਵਾਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਕੂਟਰ ਸਵਾਰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਾ ਬਚ ਗਏ।

ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਹਾਤੇ 'ਚੋਂ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਵੀ ਮਿਲੀ। ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਹੋਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਚ ਲੁੜੀਂਦੇ 21 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਡੇਵਿਡ ਮਿਬਨਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਧੂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਦੀ। ਡੇਵਿਡ ਨੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਗੋਲੀ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਮ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 4 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 6 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਢੀਂਡਸਾ ਦੇ ਸਫਾਈ ਵਕੀਲ ਜੈਫ ਗਰੀਨ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਲਾਇੰਟ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਰਪਿਤ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਆਦ .ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਆਦ ਪੁਗਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਗਏ

ਉਧਰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਰਚ ਅੱਧ ਤੱਕ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਵੀ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ 600 ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਨੇਤਾ ਕਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:—ਬੀਤੇ 28 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਇਸਤਰੀ ਨੇਤਾ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਸਥਿਤ ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮਾਰੀ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਪਤੀ ਲਾਪਤਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਦੋ ਅੱਤਵਾਦੀ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। 7 ਵਿਅਕਤੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬਾਰਡਰ ਟੱਪਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਜਦ ਲਲਕਾਰਿਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿਤੀ। 7 ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੱਠਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਏ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਫਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

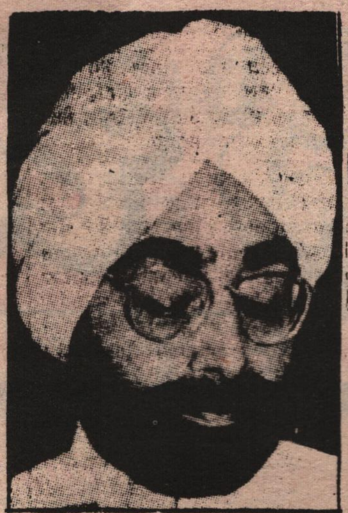
ਮੱਤਭੇਦ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਰਾਜੀਵ—ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਮੰਤਵ ਦੋਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਤਨਾਓ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਕੋਈ ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਲੀ। ਇਹ ਵਰਨਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੱਤਭੇਦ ਕਾਫੀ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਹ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ। ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ।

ਇਸ ਲੰਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਖਬਰਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਭਾਰੀ ਰੈਲੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਬੀਤੇ 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਉਹ ਅਯੁਧਿਆ ਦੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਯੂ.ਪੀ. ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਅਯੁਧਿਆ 'ਚ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਤਭੇਦ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 36 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਹਿੰਦੂ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਜਹਿਨੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਗੁੱਸੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਭਾਰੀ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ।

ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਵੈਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ

ਨਾਭਾ:—ਮਸ਼ਹੂਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਪੁਲੀਸ ਵੈਨ 'ਤੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਜਿੰਦਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਏ।

ਪੁਲੀਸ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅੱਤਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਗਾਰਦ ਦੇ ਪਹਿਰੇ ਹੇਠ ਨਾਭਾ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੱਗਭੱਗ 20 ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਵੈਨ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਜਿੰਦਾ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿੰਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੁਕਤਸਰ ਬੱਸ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਇਸ ਝੜਪ 'ਚ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਜਾਂ ਮਰਨ ਦੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ।

ਅਸੰਬਲੀ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।

ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਜੂਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਕੇਰਲ 'ਚ ਹੋਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਘਬਰਾਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤਿਆਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਯੂ.ਪੀ. ਅਸੰਬਲੀ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ 'ਤੇ ਹੋਈ ਉਪ ਚੋਣ 'ਚ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੁਰਿਖਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਧਰ ਲੋਕ ਦਲ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਕਮਰਕੱਸੇ ਕੱਸੀ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਲੋਕ ਰਾਇ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਕ ਦਲ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਭੁਗਤਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਫਗਾਨੀ ਜ਼ਹਾਜ਼ ਸੁਟਿਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ:—ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਜੈਟ ਫਾਈਟਰਾਂ ਨੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਕ ਲੜਾਕੂ ਹਵਾਈ ਜ਼ਹਾਜ਼ ਮਾਰ ਗਿਰਾਇਆ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਲੜਾਕੂ ਹਵਾਈ ਜ਼ਹਾਜ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਅਫਗਾਨ ਮੁਜਾਹਦੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਆਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ 160 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਹਾਜ਼ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਖਬਰ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਵੀ ਐਟਮ ਬੰਬ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਮਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਐਟਮੀ ਨੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਹੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਰੁਨਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੀਨੀ ਘੁਸਪੈਠ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਉਨੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿੰਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਫੌਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੈੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ

ਲੋਕ ਦਲ ਵਲੋਂ ਧਮਕੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਲੋਕ ਦਲ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਰਿਆਣਾ

ਐਟਮ ਬੰਬ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਜੰਮੂ:—ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਐਟਮ ਬੰਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਆਈਆਂ ਖਬਰਾਂ ਨੂੰ

'ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਆਦ ਪੁਗਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਗਏ'

'ਜਾਸੂਸੀ' ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ

ਵੈਨਕੂਵਰ:—ਅਟਵਾ, ਟਰਾਂਟੋ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲਰ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਬਰਾਂ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਸੀ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਟਰਾਂਟੋ ਦਫਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ ਦੀ ਖੋਜ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਰਵਾਨਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਟਵਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਰਬੀਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਛੱਤਵਾਲ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਏ ਹਨ।

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕੌਂਸਲਰ ਸਨ। ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਕਟਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਕੌਂਸਲ ਬਰਿਜ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਟਰਾਂਟੋ 'ਚ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਛੱਤਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੂਟੀਨ 'ਚ ਇਥੋਂ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਡਿਪਲੋਮੇਟ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਮੁਕਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

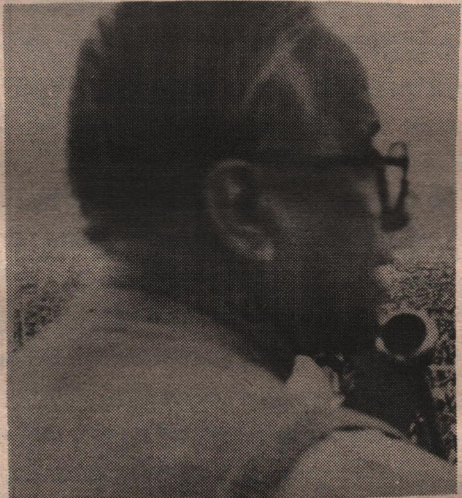
ਇੰਡੀਅਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਟਰਾਂਟੋ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸ਼ਸ਼ੀ ਤਿਰਪਾਠੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਸਟਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਵੀ ਆਪਸੀ ਮਿਆਦ ਪੁਗਣ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਗਏ ਹਨ।

ਵੈਨਕੂਵਰ 'ਚ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਜਗਦੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਸੂਸੀ ਦੀਆਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੱਥਹੀਣ ਅਤੇ ਗੈਰਜ਼ੁੰਮੇਵਰਾਨਾ ਹਨ। ਇਹ ਲੋਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਫੈਲਾਕੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪਿਛਲੇ ਅਕਤੂਬਰ ਵਿਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ।

ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਿਸਟਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਐਡਮਿੰਟਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਇਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਪੇਪਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ 400 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

16 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਫੇਅਰਵੈੱਲ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਜੌਹਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਲ ਐਮ ਐਲ ਏ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਡਰੇਟ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਵੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚੋਂ ਜਾਸੂਸੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੁੰਦੇ।

ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ

ਕੱਲਕੱਤਾ:—ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਜਬਰਦਸਤ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਨੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਲਈ ਹੈ। ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਹਨ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀਆਂ 294 ਸੀਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚੇ ਨੇ 251 ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਕੱਲੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਨੂੰ ਹੀ 187 ਸੀਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

ਕੇਰਲ 'ਚ ਵੀ ਫਰੰਟ ਨੇ ਈ.ਕੇ.ਨਾਇਆਨਾਰ ਨੇ ਵਜ਼ਾਰਤ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਵਤ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ 'ਚ ਇਕ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੰਤਵ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਫੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ ਤੋਂ 7 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕੇਗੀ। ਇਸ ਬਿੱਲ 'ਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕੇ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਪਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੇ ਵਾਰੇ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਚੁੱਪ ਹੈ।

THE CANADA DARPAN
(Punjabi Weekly Newspaper)
P.O.BOX 265
Surrey, B.C. V3T 4W8
Chief Editor: **DARSHAN GILL**
Art: **N. DHALIWAL**
All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।
Ph. 581-4473

ਪੰਜਾਬ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਕੌਣ ?

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਉਲਝੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਲਝਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪਰ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਾਬੋਤਾਜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਹ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾੜਾ ਪਾਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਭਾਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰੋਲ ਅਪਣਾਕੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਆਧਾਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਹੁਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।

ਖਾਲਿਸਤਾਨ, ਗੋਰਖਾਲੈਂਡ, ਝਾਰਖੰਡ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸਵਾਰਥੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਧਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਕੇ ਇਹ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਛੜਯੰਤਰ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੈੱਲ ਕਾਇਮ ਕਰਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਭਾਈਵਾਲ ਹੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਲਹਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਬਣੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਧਨ ਅਤੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਊਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਰਿਆ ਸੱਪ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਾਕਮ ਦੇਸੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦੇ ਟਾਊਟ ਇਸ ਨਾਅਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਚੀ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਮਦਾਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਰਹੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਵਾਰਥੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੋਰੀਆਂ, ਡਾਕੇ, ਖੋਹਾਂ, ਗੈਰ-ਸਮਾਜੀ ਅਕਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ 'ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ ਕਾਰਨ ਕਤਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਖਬਾਰ ਹਰ ਕੁਕਰਮ ਨੂੰ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਚਾਲ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਚੇਤੰਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਚਾਲਾਂ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਚੱਲਣ ਦੀ ਹੁਣ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ।

ਸਿਆਣੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੂਰਖ ਦਾ ਦਿਲ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
-ਸੁਲੇਮਾਨ

ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ

ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਸਰੀ (ਗੋਰਾਇਆ)

ਜਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੁਖ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੀਸਟਾਂ, ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੁਣੀ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਦਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਅਪਣਾਇਆ ਤਾਂ, ਹੱਦੋਂ ਪਾਰ ਬੈਠੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਬੜੀ ਖਿੱਲੀ ਪਾਈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ, ਜਨਰਲ ਜ਼ਿਆ-ਉਲ-ਹੱਕ, ਮੁੱਲਾਂ ਮੁਲਾਣਿਆਂ ਮਾਹਰਫਤ, ਇਸਲਾਮੀ ਸ਼ਰਈ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਤਰਜ਼ੇ ਹਕੂਮਤ ਲਈ ਅੜਚਨਾਂ ਖੜੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਾਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹਨ, ਕਿ ਭਾਰਤੀ 40 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕੀ ਢਾਂਚਾ ਕਿਉਂ ਧਰਮ-ਤਾਂਤ੍ਰਿਕ ਨੂੰ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ ?

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਿਲੂਸਟਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦਾ ਫਲਸਰੂਪ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਫੌਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਕਸੂਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ ਤੇ ਸਾੜ-ਸਵਾਹ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ; ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ ਕਿ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਖੜੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਨਾਂ-ਐ ਹਲੀਅਤ ਤੇ ਇਹ ਕਾਲਾ ਧੱਬਾ ਬਿਲੂਸਟਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਹੈ ਜਿਹਦਾ ਹਕੂਮਤ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਾਂਧੀ, ਪਟੇਲ ਆਦਿ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਮਾਤਮੀ ਜਲੂਸਾਂ ਸਮੇਂ ਲੱਖਾਂ ਦਰਸ਼ਕ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀਆਂ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਪਰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜਿਹੜੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤੀ ਮਕਬੂਲ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਵਲ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੀ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਸ਼ੂਟ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹਦਾ ਮਾਤਮੀ ਜਲੂਸ, ਇਕ ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਦਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਠੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦਾ (ਐਹ ਲੇਖਕ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭੰਗੀ ਬਸਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਸੁਣਨ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਦੇ ਮਾਤਮੀ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੀ ਸੀ) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਏਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਅੱਵਲ ਦਰਜੇ ਦੀ ਨਾਲਾਇਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਵਾਰੀਖ ਕਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇਤਾ ਵੀ ਤੇ ਕਤਲ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਉਹਦੇ ਮਾਤਮੀ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਏਨਾ ਭਾਰਾ ਇਕੱਠ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ ?

ਮੁਖ ਸਿੱਖ-ਪ੍ਰੀਸਟਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਸਾਹਵੇਂ ਪਬਲਿਕ ਵੋਟਰ, ਵੋਟਾਂ, ਚੁਣੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਾਂ ਆਦਿ ਤੁੱਛ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਵਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹਨੂੰ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ?"

ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕੀ—ਢਾਚੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰੀਏ ਕਿ ਜੇ ਏਹੋ ਅਸੂਲ ਬਾਕੀ ਕੌਮਾਂ ਭਾਵ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਿਮ, ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਅਥਵਾ ਗਰੰਥੀ, ਪੰਡਤ, ਮੌਲਵੀ ਤੇ ਪਾਦਰੀ ਹੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਤੇ ਪਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਦੀ ਅਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ, ਹਕੂਮੀ ਮਸ਼ੀਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ, ਮਜ਼ਬੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਜਾਪੇਗੀ ? ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵੇਲੇ, ਜਦ ਉਹ ਮੁੱਲਾਂ-ਕਾਜ਼ੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਫਤਵੇ ਲੈ ਕੇ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾ ਉਹਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਕਿੰਨਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਉਹੋ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਆਪ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ।

ਅੱਜ ਚੂੰਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ, ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਸੈਂਟਰਲ ਪੈਰਾ ਮਿਲਟਰੀ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢੋ ਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤਿਕ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਸਾਰਖਰਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਸੰਭਾਲੋ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਜੇ, ਕਿਧਰੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਣਖ ਜਾਗ ਪਈ ਤੇ ਉਹਨੇ ਅਕੜਾਂਧ ਫੜ ਲਈ ਤੇ ਅਸਲ ਮੁਜ਼ਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨੱਪਣ ਲਈ ਤਕੜੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕੀ ਪਰੀਸ਼ਟ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫੋਰਸ ਵੱਲ ਝਾਕਣਗੇ ?

ਮੁਖ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਅਸਥਾਪਨ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਭਾਵ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਏਹੋ ਜਿਹੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਤੋਂ ਵਾਂਝਿਆਂ ਰੱਖਣਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ, ਈਰਾਡੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ, ਰਾਜੀਵ-ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸੰਧੀ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ; ਕੀ ਮੁਖ ਪਰੀਸ਼ਟ ਏਸ -ਪਾਣੀ-ਵੰਡ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਰਵਾਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਤੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਸੈਂਟਰ-ਸਟੇਟ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕੱਰਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦਵਾਰਾ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਅਖਤਿਆਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਐਜ਼ੀਟੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਅਸਥਾਪਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮੰਨ ਗਿਆ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀਆ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਐਵੇਂ ਅੰਤਮ-ਰੂਪ ਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੁਖ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਏਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੀਜੈਕਟ ਕਰ ਮਾਰਿਆ।

ਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਹਾਈ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁਕਮ-ਮੰਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ? ਆਖਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਫੈਸਲਾ ਤੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਨਾ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਏਸ ਅਣ-ਸੁਲਝੀ ਗੁੱਥੀ ਦਾ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਈ ਪਰੀਸ਼ਟ ਆਪਣੀ ਏਸ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮਿਲੀ ਪਦਵੀ ਤੇ ਘੁਮੰਡੀ-ਗੁਮਰਾਹ ਹੋਏ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਭੁੱਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਆਖਰ ਉਹ ਹਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੀ, ਜਿਹਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਹੁਦੇ ਸੌਂਪੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਆਪ ਅਕਾਲਤਖਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ?

ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਐਕਟ 1928 ਅਨੁਸਾਰ ਚੌਹਾਂ ਤਖਤਾਂ (2 ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾਂਦੇੜ ਅਤੇ ਪਟਨਾ-ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ:ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸ਼ਾਮਿਲ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 6 'ਤੇ

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿਚ ਟੋਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ

ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਵਿਧਾਇਕ ਡੋਲਿਨ ਦਾ ਦੋਸ਼

ਵਿਨੀਪੈਗ:—ਕੈਨੇਡਾਂ 'ਚ ਟੋਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਹਵਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਇਸਦੀ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਉਦਾਹਰਣ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਅਸੰਬਲੀ 'ਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਸੰਬਲੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਟੋਰੀ ਐਮ ਐਲ ਏ,ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਇਕ ਐਮ ਐਲ ਏ 'ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗੁੱਸੇ ਹਨ ਕਿ ਉਂਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਸਗੋਂ ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਕਰਕੇ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਐਮ ਐਲ ਏ ਮਾਰਟੀ ਡੋਲਿਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟੋਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਪਸ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ।

ਡੋਲਿਨ ਅਨੁਸਾਰ,"ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਬੇਸੁਆਦੀ ਅਤੇ ਮੁਜਰਮਾਨ੍ਹਾ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ,ਉਹ ਘੱਟ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ।

ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਡੋਲਿਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਟੋਰੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡੋਲਿਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਸੰਬਲੀ 'ਚ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ ਵਾਲੇ ਫਿਕਰੇ ਕਹੇ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਟੋਰੀ ਵਿਧਾਇਕ ਡੇਨਿਸ ਰੋਕਲ,ਲਿਨ ਡਰਕਸ ਅਤੇ ਜੇ.ਫਰੈਂਕ ਜੌਹਨ ਸਟੋਨ ਹਨ।

ਅਸੰਬਲੀ 'ਚ ਬੱਜਟ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਜੌਹਨ ਸਟੋਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਡੋਲਿਨ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੀਟੋਬਾ 'ਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ।

ਦੂਜੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਡਰਕਸ 'ਤੇ ਡੋਲਿਨ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਾਟ 'ਚ ਡੋਲਿਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਕੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਨੂੰ ਬਿਜ਼ਨਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਤੀਜੇ ਐਮ ਐਲ ਏ ਰੋਕਨ ਨੇ ਅਸੰਬਲੀ 'ਚ ਬੱਜਟ ਬਹਿਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ,"ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਆਕੇ ਡੋਲਿਨ ਉਸ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਉਸਦੇ ਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਡੋਲਿਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟੋਰੀ ਐਮ ਐਲ ਏ ਜੌਹਨ ਸਟੋਨ ਜੋ ਕਿ ਸਾਬਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮਨਿਸਟਰ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੀ ਨੰਬਰ ਇਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ,ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਇਥੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮੇਲੀਟੋਬਾ 'ਚ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਬੱਜਟ ਸਮੇਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਐਮ ਐਲ ਏ ਡੋਲਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

48 ਸਾਲਾ ਡੋਲਿਨ ਨਿਊਯਾਰਕ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਉਹ 22 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਇਆ ਸੀ।

ਡੋਲਿਨ ਅਨੁਸਾਰ,"ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਨ ਡਰਾਫਟ ਡੌਜਰ (ਜਬਰੀ ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਤੋਂ ਡਰ ਕੇ ਨੱਸਿਆ ਹੋਇਆ) ਨਹੀਂ ਹਾਂ,ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਸ ਗੰਦੀ ਵੀਅਤਨਾਮ ਜੰਗ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਮਾਣ ਵੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੈਕਿੰਡ ਕਲਾਸ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਾਉ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਡੋਲਿਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੋਰੀ ਮੈਂਬਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਬਹੁਸਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਹ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ ਰਹੇ ਹਨ। "ਅਸੀਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਮਹਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ਇਥੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਘੱਟ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ,ਅੱਤਦਰਜੇ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋਵੇ।"ਡੋਲਿਨ ਨੇ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਕਿਹਾ

ਉਪਰ ਤਿੰਨਾਂ ਟੋਰੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ।

ਦੋ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਕਾਬੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਇਕ ਕਸਟਮ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਇਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਆਏ ਇਕ ਮੁਸਾਫਰ ਸੁਰਜੀਤ ਰਾਮ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਇੰਨਸਪੈਕਟਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੇਠੀ ਨੇ ਉਸਤੋਂ 900 ਡਾਲਰ ਖੋਹ ਲਏ ਹਨ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬ੍ਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਹ ਮੁਸਾਫਰ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਦਿਵਸ ਉਪਰ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਬੇਸਮਿੰਟਾਂ ਦੇ

ਸੁਆਲ ਉਪਰ ਪਬਲਿਕ ਮੀਟਿੰਗ

ਥਾਂ:—ਜੌਹਨ ਔਲੀਵਰ ਸਕੂਲ ਆਡੋਟੋਰੀਅਮ (ਫਰੇਜ਼ਰ ਤੇ 41 Ave.)

ਸਮਾਂ:—ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਐਤਵਾਰ 12 ਅਪਰੈਲ

ਬੁਲਾਰੇ:—ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਐਸਸੀਏਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਰੇ। ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਲੋਂ ਗਿੱਧਾ,ਭੰਗੜਾ ਅਤੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ:327-6461 588-5217,325-1662,325-8006

ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ) ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਮਜ਼੍ਹਬੀ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ,ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੋ ਤਖਤਾਂ(ਨਾਦੇੜ ਤੇ ਪਟਨਾ) ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ,ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਅਪਰਵਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਨਿੰਦਿਆ ਵੀ ਹੈ।

ਗੁੱਸੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਲੀਡਰ ਕੈਪਟਨ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ,ਜਿਹੜਾ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਨ ਦਾ ਇੱਛਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ:ਐਸ ਟੌਹੜਾ ਸਾਹਿਬ:ਦਰਅਸਲ ਹਾਈ ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ,ਨਿੱਝਕ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਆਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਸਦਵਾਉਂਦਾ ਸੀ,ਉਹ ਭੁੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਉਹਦੇ ਲਈ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ,ਆਖਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਹਾਲੇ ਬਰਨਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ (ਅਕਾਲੀ) ਪਾਰਟੀ-ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਕਿਵੇਂ ਆਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ,ਹਾਈਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਓਟ ਤੱਕਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ ? ਅੱਜ ਬਰਨਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਗੜੀ ਪਾਰਟੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਸੈਲਾ ਸਵਾਦ ਚੱਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਬਰਨਾਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਬਾਦਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਾਈ-ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੁਕੇ ਛਲੀਏ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਬੜਾ ਗੋਰਖਧੰਦਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ,ਕੋਈ ਵੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਇਹਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼,ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਖ ਰਾਜ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਊਣਤਾਈਆਂ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਸਕਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਦਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ,ਲੈਜਿਸਲੇਚਰਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ,ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ,ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਵੱਲ ਝਾਕਣਾ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਦੀਵਾਲੀਆ-ਪਨ ਹੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਦੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬੇਰੁਖੀ ਨੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਹਿ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਦੀ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਚ,ਢਾਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਡੱਕੇ ਕੈਦੀ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ,ਤਾਂ ਅੱਜ ਨਕਸ਼ਾ ਹੀ ਹੋਰ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਧੁੰਮਾਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਅਵੇਸਲੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਖ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੱਠੇ ਪੈ ਗਏ ਹੁੰਦੇ।

ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ,ਸਿਖ ਹਾਈ ਪਰੀਸ਼ਟਾਂ,ਸਿਖ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਟੀਕਾ ਲਾਕੇ,ਹੋਰ ਵੀ ਭੈ-ਭੀਤ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ,ਏਸ ਨਵੇਂ ਮੋੜ ਨੇ ਹਰ ਵੀ ਕਰੜੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹੋਰ ਸੰਕਟ ਲੁਕੇ ਹਨ,ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ।

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਯੁਕਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 4 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਏਗੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦੇਵੇਗੀ। ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪਸੀ ਝਗੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁੱਟੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਕੋਈ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ। ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗਭੱਗ 100 ਜਲਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਗਾਲ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 40 ਸੀਟਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 52 ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਚੋਣ ਨਤੀਜੇ ਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਧੜੇ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦਫਤਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਦਫਤਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਰਾਜੀਵ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਪਾੜ ਸੁੱਟੀਆਂ। ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਆਏ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਦੋ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਜੀਤ ਪੰਜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਰੰਜਨ ਦਾਸ ਮੁਨਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਾਅਰੇ ਵੀ ਲਾਏ।

ਉਧਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਤਮ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਗਵਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਜੈਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਹਾਰ ਕਾਰਨ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸੈਨ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਅਜੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅੰਤਮ ਮਨੁੱਖੀ ਟੀਚੇ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸ਼ਾਹ ਰਾਹ ਹੈ।

—ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ,ਰਾਜਗੁਰੂ, ਸੁਖਦੇਵ ਡੇਅ

ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੇ 28 ਮਾਰਚ ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 1987 ਨੂੰ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸਫਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਦੀ "ਓਵਰਲੈਂਡਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹਾਲ"ਵਿਚ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹਾਲ ਢਾਈ ਵਜੇ ਹੀ ਭਰ ਗਿਆ । ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ । ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪੁਰਾਣੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤੇ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਸਾਥੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਥੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਬੈਠੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਮਲ "ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ"ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਸੁਕੈਡ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ ।

ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਲਈ ਚੁਪ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਭਰਾਤਰੀ ਭਾਵ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ । ਇਸਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਕਟਰ ਨੌਰਮਨ ਡਫ ਨੇ ਅਮਨ,ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਤੇ ਖਾਤਮੇ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਮਾਰੂ ਸਟਾਰ ਵਾਰਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਪੀਚ ਕੀਤੀ । ਉਸਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਫਰੀ ਜ਼ੋਨ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਬਰਦਸਤ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਾਰਾ ਕੈਨੇਡਾ ਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਫਰੀ ਜ਼ੋਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸੋ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਵਿਚ ਹੈ ।

ਸਾਊਥ ਕੈਰੀਬੂ ਲੇਬਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਵਨ ਵਨਿਲ ਨੇ ਕਾਮਿਆਂ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ,ਲੇਬਰ ਕੋਡ,ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਬਕ ਦਸਿਆ । ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵੁਡਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋਕਲ 425 ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਾਰਵੀ ਆਰਕੰਡ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਜਦੋਜਹਿਦ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਦਸਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਏਕਤਾ ਹੈ ਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਤੇ ਲੋਟੂਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਫਿਰ ਐਰਸਟਨ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਭੱਠੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਗ ਤੋਂ ਉਡਦੀ ਸੁਆਹ ਨਾਲ ਹਵਾ ਅਤੇ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਵਿਚ ਜੋ ਗੰਦਗੀ ਫੈਲਦੀ ਹੈ,ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਿੰਮ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿੱਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਸਫਾਈ ਲਈ ਤੇ ਸੁਆਹ ਦੀ ਰੋਕ ਥਾਮ ਲਈ ਛਾਨਣੇ ਲਾਏ ਜਾਣ ।

ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪਰੋਗਰਾਮ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਸਮੇਂ "ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ"ਦੇ ਅਹਿਮ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ,ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ । ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਸਾਥੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਸਪੀਚ ਰਾਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਧਰਮ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤਰੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਲਈ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਾਥੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਮਲ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ,ਵੱਖਵਾਦ ਦਾ ਪਰਦਾ ਫਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਕਵਿਤਾ "ਸਾਲ 84 ਦਾ"ਪੜ੍ਹੀ—

ਤੇ ਰੋਲ ਘਚੋਲੇ ਵਿਚ
ਇਸ ਮਿੱਟੀ ਵਤਨੀ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਏ

ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਭਰੱਪਣ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹ ਤਿੱਖੇ ਨੇਤਰ ਨੂੰ
ਹੈ ਅੰਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿਤਾ
ਤੇ ਖ਼ੂਨ ਬਹਾਉਂਦੇ ਰਹੇ

ਫਿਰ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗਰਨੀ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਸਪੀਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ "ਕੌਮ ਕੀ ਹੈ"ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਕੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਅੱਗੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ । ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ "ਕੌਮ"ਦੀ ਗਲਤ ਤੇ ਪਾਖੰਡੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ । ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਖਾਸ ਕਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ।

ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬੈਂਸ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਗੀਤ ਗਾਇਆ ।

ਸਾਥੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਅਮਨ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਹੱਕੀ ਜੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਾਥਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਰਦਾਇਕ ਸਪੀਚ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀਆਂ ਉਲਟ-ਇਲਕਲਾਬੀ ਹਰਕਤਾਂ,ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਤੇ ਨਿਕਾਰਾਗੂਆ ਆਦਿ ਵਿਰੁਧ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਪਰਖਚੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨੰਗਿਆਂ ਕੀਤਾ । ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਪਿਛਾੜਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਤੋਂ ਖਤਰਾ ਹੈ । ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ "ਫਰੀ ਟਰੇਡ"ਦੀ ਗੱਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪ੍ਰਭੁਸੱਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਲੋਂ "ਦੁਆਈਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ"ਨਾਲ ਕੀਮਤ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਬੱਜਟ ਦੀ ਕਰੜੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਸਿਆ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦੇ-ਏ—ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ,ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਤੇ ਹੋਰ ਸੈਂਕੜੇ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ,ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਭਰਾਤਰੀ ਸਦ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਆਖਿਆ ਜਿਸਦੀ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਤਵਾਦ ਵੱਖਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਂਝੀ ਮੁਹਿੰਮ ਰਾਹੀਂ ਨਿਖੇੜਨ ਦਾ ਸਫਲ ਰਾਹ ਮਾਰਕਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੂਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ । ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਸਿਰ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਲਾਹ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਨਾਲ ਬਣੀ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੂਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ । ਇਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਲਡਰਮੈਨ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਬੜੇ ਅਸਰਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਿਆ ਕਿ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਨੂੰ ਭਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵੰਡਿਆ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਸਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਰਮ ਦਾ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਲਗੋਭਾ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਰ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ ਲੇਕ ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਪਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਪਰੋਗਰਾਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਨੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ ਤੇ

ਪੰਨਾ 7 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਵਿਲੀਅਮਜ਼ਲੇਕ ਦੇ ਲੋਕ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ,ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਹਾਰ ਦਿਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿਤਾ।

ਫਿਰ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਥੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ,ਵੱਖਵਾਦ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਤੇ ਟੱਕਰ ਬਾਰੇ ਦਸਦੇ ਹੋਏ,ਸਾਥੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਧੂਤ,ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਗੁਲਸ਼ਨ (80 ਸਾਲਾ ਬਜ਼ੁਰਗ) ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਤੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਵਹਿਸ਼ੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਘਿਨਾਉਣੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਮਤਾ ਰਖਿਆ ਜੋ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ।

ਪਿਛੋਂ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹਾਂ,ਸਾਨੂੰ ਲੋਕ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖਵਾਦੀ,ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰਕੂ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਤੇ ਗਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਂਜ ਦੇਣ ਲਈ ਤੱਤਪਰ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ਲੇਕ ਵਿਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖੇੜਨਾ ਤੇ ਭਾਂਜ ਦੇਣਾ ਕੋਈ ਔਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ।

ਆਖਰ ਵਿਚ ਸਾਥੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਮਲ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਬਕ ਚਲਦੇ ਤੇ ਨਾਮਵਰ "ਲੋਕ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ" ਦੇ ਭੰਗੜਾ ਸੁਕੇਡ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਲੋਕ ਕੀਲੇ ਗਏ ਤੇ ਅਸ਼ ਅਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਹੋਰਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਏ।

ਵਿਲੀਅਮਜ਼ਲੇਕ ਦੀ ਈਸਟ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ,ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧਾਈ ਦੀ ਪਾਤਰ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਰਫਿਊ, ਲੋਕ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਹਨ,
ਪੌਣ ਵਿਚ ਘੁਲਿਆ ਤਣਾਓ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।

ਕੁਹਾੜੇ ਨਾਲ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੱਢਣ ਵਾਲੇ ਕਮਲਜੀਤ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ

ਟੋਰਂਟੋ —— ਕਮਲਜੀਤ ਰੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਹਾੜੇ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ, ਲਾਸ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸੁਟਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ, ਉਮਰਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ 5 ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ 7 ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਔਂਟੇਰੀਓ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਫਰੈਂਕ ਕੈਲਾਰਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਜ਼ਰਮ ਦੀ ਉਮਰ ● ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੌਰਾਨ 25 ਸਾਲ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਪੈਰੋਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 3 ਮਈ 1986 ਨੂੰ 35 ਸਾਲਾ ਰੱਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ 40 ਸਾਲਾ ਪਤਨੀ ਸੁਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਹਾੜੇ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ। ਫਿਰ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ। ਟੁਕੜੇ ਬੈਗ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਜਾ ਸੁੱਟੇ। ਕਾਰ ਤੇ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਕਾਰ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਗੋਂ ਟੈਕਸੀ ਕੀਤੀ। ਨਿਆਗਰਾ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦਾਖਲਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਾਤਲ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟ ਖਰੀਦੀ, ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਰਸਤੇ ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ। ਕਤਲ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਕੁਹਾੜਾ ਖਰੀਦਿਆ। ਰੱਤੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਟੀਚਰ ਸੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਤਿਆਰ ਨਾ ਹੋਈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ 13 ਸਾਲਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ 11 ਸਾਲਾ ਮਾਨਵ, ਹੁਣ ਪਿਤਾ ਦੇ ਜੇਲ੍ਹ ਬੰਦ ਹੋਣ ਬਾਅਦ, ਕਿਥੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ।

ਜੇ ਕਨਾਟ ਪਲੇਸ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਡਿੱਗੇ....

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ —— ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਦੇ ਚਰਚੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਬਾਅਦ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮੇਗਾਟਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਨਾਟ ਪਲੇਸ ਉੱਤੇ ਡਿਗੇ ਤਾਂ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ 20 ਲੱਖ ਲੋਕੀਂ ਮਰ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਧਰਤੀਤੇ ਆ ਡਿਗਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਨਿਊਕਲਰ ਮੈਡੀਸਨ ਐਂਡ ਅਲਾਇਡ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਦੇ ਸਾਬਕ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਿ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਉੱਤੇ ਇਕ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਉਚਾਈ ਦੀ 98 ਫੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਡਾ: ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕ ਲਈ ਸੱਦੀ ਗਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ 45 ਫੀਸਦੀ ਜਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹਨਾ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 4 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸੈਂਟੀਗ੍ਰੇਡ ਤੱਕ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ। 18 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰੀ ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਸੇਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਤੂਰ ਕਤਲ ਕੇਸ

ਤੂਰ ਦੀ ਕਤਲ-ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਚ ਗੁਰਮੇਲ ਤੇ ਦੋ ਗੋਰੇ ਚਾਰਜ

ਲੰਡਨ —— ਪੁਲਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਭਾ ਸਾਊਥਾਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਉਘੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਤੂਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ (ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦਲ) ਸੰਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਕਰੇਨਫੋਰਡ) ਤੇ ਲੂਟਨ ਦੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਲਿੱਧੜ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ, ਇਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਗੋਰ੍ਹੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਚਾਰਜ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

31 ਸਾਲਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਟੋਟਨਹੈਮ ਦਾ ਸ਼ੋਪਵਰਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਗੋਰੇ ਭਰਾ ਪੈਟਰਿਕ ਟਿਮਲਿਨ (25 ਸਾਲਾ) ਅਤੇ ਟਰੈਵਰ ਟਿਮਲਿਨ (22 ਸਾਲਾ) ਲਮਿੰਗਟਨ ਸਪਾ ਤੇ ਹਡਰਸਫੀਲਡ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਿ. ਤੂਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿ. ਸੰਧੂ ਤੇ ਲਿੱਧੜ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਣਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਸੰਸ ਪਿਸਟਲ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰਖਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਗੋਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਦੂਸਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜੀ ਸੀ। ਮਿ. ਪੈਟਰਿਕ ਟਿਮਲਿਨ ਉੱਤੇ ਮਿ. ਤੂਰ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਿ. ਸੰਧੂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਬਥ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 30 ਮਾਰਚ ਤੱਕ ਪੁਲਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰਖਣ ਦਾ ਰੀਮਾਂਡ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਪੁਲਸ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਹੋਰ ਭੇਤ ਕੱਢਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਹੋ ਗਈ ਹੜਤਾਲ ਸਾਰੇ ਬੰਦ ਹਨ ਕਾਲਜ ਸਕੂਲ,
ਬੱਚਿਓ। ਤਾਲੀ ਵਜਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।

ਗੁਆਂਢ ਹੋਏ ਕਤਲ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਥਾਣੇ ਆ ਵੜੇ,
ਜਾਓ, ਘਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੀ ਜਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ ਚੰਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ

SUBSCRIPTION FORM

To

The Canada Darpan
P.O.BOX 265
Surrey, B.C.
Canada, V3T 4W8
Ph. 581-4473

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my Subscription for the year(s)....... I may be sent the newspaper at the following address :

Name.......................................
Address.......................................
City.......................................
Province.......................................
Postal code.......................................
PHONE.

One Year	25 dollars
Two Year	45 dollars
Three year	65 dollars
Life membership	300 dollars
ASIA	100 dollars[a year]
U.S.A.	30 dollars [a year]
Europe	100 dollars[a year]
Africa	100 dollars[a year]

ਉਘੇ ਅੱਤਵਾਦੀ 3 ਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਠਹਿਰੇ

ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਪੇਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ —— (ਵਿਸ਼ੇਸ਼) ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਆਪਣੀ ਖ਼ਾਹਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਹਫਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਵਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਭੇਤ ਖੁਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਕੋਈ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜੀਵ ਦੇ ਹਾਮੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੱਚਾ ਚਿੱਠਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵੀਂ ਬਹਿਸ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੱਚੇ ਚਿੱਠੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਰੁਧ ਮਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੱਚੇ ਚਿੱਠੇ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹਨ :—1. ਗਿ: ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਪਿਛੋਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭੇਤਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ।

2. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦਾ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 'ਪੀ.ਆਰ.ਮੈਨ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਇੰਕਸ਼ਾਫ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਆਦਮੀ ਕੌਣ ਹੈ? ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

3. ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਾ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਖਸ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇ-ਰੈਕਟਰਜ਼ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ, ਕਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ? ਜੇ ਠਹਿਰਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਲ ਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਇਥੇ ਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤੀ? ਕੀ ਇਹ ਵੀ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਗੀ ਵੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ, ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ?

4. ਕੀ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ 1983 ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਸਨ? ਕੀ ਕਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵੀ ਆਏ ਸਨ?

5. ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਬਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਬੀਜ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਨ?

6. ਜਦੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉੱਤੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ (ਗਿ: ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ) ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹੀਆ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੰਨੇ ਪੁਲਸ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰ ਕਿਵੇਂ ਆਏ? ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਤੋ ਬਾਅਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਅਜੇ ਵੀ ਤਨਖਾਹੀਆ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ?

ਇਸ ਕੱਚੇ ਚਿੱਠੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਕੇ.ਕੇ. ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਰਾਜਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਤਲਖ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੇ ਵਾਦ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਕਟ ਦੀ ਦੰਦੀ ਉੱਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਹਰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਿਆਸੀ ਹਲਕੇ

ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹਨਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਛਾਲਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਂਡ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣ। ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ 521 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ 410 ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ 214 ਵਿਚੋਂ 150 ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ, ਦੋਵਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸੁਲਾਹ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਉਛਾਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਸਖਤ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ, ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ - ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਕੁਝ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਨਾ ਕਰਾ ਸਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਘਸੀਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੱਦ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ। ਇਹਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹਨ ਲੋਕ ਦਲ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬਹੁਗੁਣਾ, ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਯਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਐਡਵਾਨੀ ਆਦਿ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਜਲੰਧਰ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰੁਕੀ ਰਹੀ

ਫਗਵਾੜਾ —— 22 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਜਲੰਧਰ ਵਿਚਾਲੇ ਰੇਲ ਟਰੈਫਿਕ ਸਵੇਰੇ 8-40 ਤੋਂ 4-40 ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਰੇਲਵੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਇਕ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਲਕਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਚਾਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਣ ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ'ਦਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਅੰਕ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਵੇਗਾ

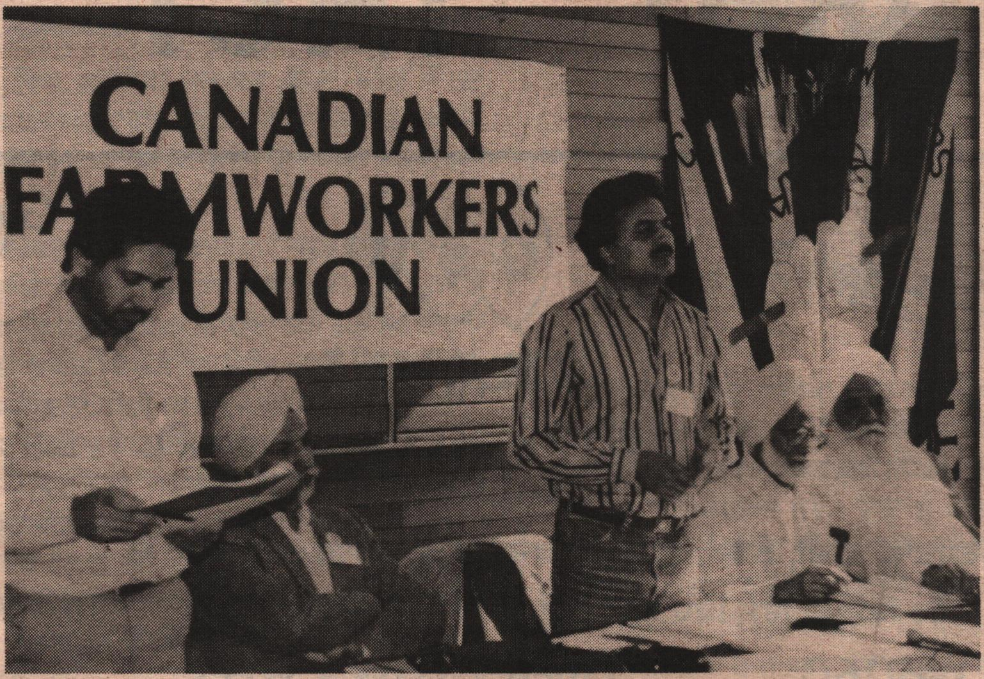
ਲੇਖਕ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਲੇਖ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ 6 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨ।

..ਤੀ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੰਨੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਰੀਜ਼ਰਵ ਕਰਵਾ ਲੈਣ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ

581-4473

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 22 ਮਾਰਚ 1987 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ I.W.A ਹਾਲ ਵਿਚ ਨਿਊਵੈਸਟਮਿਸਟਰ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੇ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਬੋਲ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਬਣਿਆਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਤਕਰੇ ਅਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਤਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਘੋਲ ਹੈ, ਜਿਹਨੂੰ ਲੜਦੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਘੋਲ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਘੋਲ ਹੈ, ਜਿਹਦੀ ਰਫਤਾਰ ਕਦੀ ਹੌਲੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਦਾ ਉਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਘੋਲ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹੌਲੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫੀਸ 60 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਘਟਾਕੇ 25 ਡਾਲਰ ਸਾਲਾਨਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਫੀ ਲੋਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ (ਅਨਇੰਪਲਾਈਮੈਂਟ) ਵਿਚ 16 ਹਫਤਿਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਫੋਰਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਰਗੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਜੋ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਨਹੀਂ ਸਹਿਣਗੇ। ਅੱਜ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ "ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ" ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ (ਅਨਇੰਪਲਾਈਮੈਂਟ) ਬਾਰੇ ਬਿਠਾਈ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸਾਂ ਮੰਨੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੈਂਟ ਦੀ ਦਰ ਵਧੇ ਜਾਂ ਘਟੇ, ਪਰ ਦਸ ਹਫਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੈਂਟ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੈਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਦਸ ਹਫਤੇ ਹੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਨੇਬਰਹੁੱਡ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਚਮੰਡ, ਸਰੀ, ਐਬਟਸਫੋਰਡ ਆਦਿ ਵਿਚ ਵੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਕੱਤਰ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹੋਰਾਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੈਂਟ ਤੇ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜੋ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਸੀ। ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੰਨੇ। ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਘੋਲ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜੋਤੀ ਸੰਘੇੜਾ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਔਰਤਾਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ.ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮੁਕਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ— ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਇਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਹਾਂ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫਾਰਮਾਂ 'ਚ ਜੋ ਐਨੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਤਕੜਿਆਂ ਕਰਕੇ ਘੋਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਪਾਨਾ ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਸਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਯੂਨੀਅਨਾਂ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ 'ਚੋਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚਆਪਣਾਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਾਂਗੇ।

ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬੀ.ਸੀ.ਸੰਘਰਸ਼ ਸੰਮਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਚਰਨਪਾਲ ਗਿੱਲ ਹੋਰਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਮੀਗਰਾਂਟ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਰਿਅਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਘੋਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਇੰਡੋ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਕਮੇਟੀ [PICKS] ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੇਡੀਓ ਪਰੋਗਰਾਮ "ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼" ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਮਸਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਏ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਾਰਮਰਜ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੇਨ ਈਸਟਰ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਯੂਨੀਅਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਫਾਰਮਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ/13 ਤੇ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਗਾਈਡ

GSB

TRAVEL

2086 Live Oak Blvd., Suite D
Yuba City, CA 95991

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਫੀਜ਼ੀ, ਲੰਡਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਕ਼ਿਜ਼ਨੀਲੈਂਡ, ਹਵਾਈ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ
ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਰਾਏ

671-6060 Open 7 Days a Week

Great Service Is Our Business

Fully computerized for all your travel needs

ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਜ਼
ਵਿਉਪਾਰ ਜਾਂ ਮਨਪ੍ਰਚਾਵੇ ਲਈ ਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ

ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣੀ ਜਾਂ ਵੇਚਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਫਤ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਫੂਨ ਕਰੋ

- **Homes**
- **Ranches**
- **Commercial**
- **Industrial**
- **Exchanges**

REALTOR®

MLS

Domain Realty

(916) 671-4817

Broker: Dr. Gulzar S. Johl
2086 Live Oak Blvd.
Suite C
Yuba City, CA 95991

Fly any Air Line of Your Choice

Travel Concepts

Full Service Travel Agency
Air Line Tickets to anywhere in the World

- **Bargain Flights**
- **Special Round Trip Fares**
- **Low, low economic fares**
- **Passport Visas**
- **Notary Public**
- **Passport pictures 5 minute service**

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੋ ਤਾਂ ਹਰ
ਇਕ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੀਆਂ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਸਾਥੋਂ ਲਵੋ

459 Palora Ave. Yuba City, CA 95901

(916) 671-3922

Large Selection of
Punjabi Books
For Sale

SARI PALACE

Airline Tickets to
Anywhere in the World
Passport • Visas

ਸੂਟਾਂ ਦਾ ਕੱਪੜਾ, ਸਾੜ੍ਹੀਆਂ, ਦੁੱਪਟੇ, ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ, ਹਿੰਦੀ
ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਡੀਓ ਫਿਲਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਟੇਪਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜ਼ਬ ਕੀਮਤਾਂ
ਤੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੈਪਸੀ ਕੋਲਾ, ਸੈਵਨ ਅਪ ਤੇ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੌਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਸਾੜ੍ਹੀ ਫੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

East Indian and Pakistani Grocieries.
We rent Hindi and Punjabi movies on V.H.S.
Have large selection of pre-recorded
Punjabi and Hindi cassette tapes & fabrics

News Papers Like
!ndia West, Canada DarPan,
Also Sold Here
EVERY WEEK

(916) 671-3105

472 Palora Ave.
Yuba City
Calif. 95991

ਪੰਨਾ 11 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਸੰਬੰਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘਾਤਕ ਹਨ। ਇਹ ਨੀਤੀਆਂ ਛੋਟੇ ਫਾਰਮਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨਅਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ [Free Trade] ਦੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਡਟਵਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰਹਿਣੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੋਟੇ ਫਾਰਮ। ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਫਾਰਮਾਂ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਧਾਕੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸੁੱਟ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀਆਂ ਵਧਾਉਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ,ਇਸਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ।

ਬੀ.ਸੀ.ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੇਬਰ[B.C.FED]ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਪੈਟਰੇਸ਼ੀਆ ਲੇਨ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਦਿਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ। ਖੇਤ-ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰਾਂ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਬੀ.ਸੀ.ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੇਬਰ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮੱਦਦ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸੈਰਲ ਹੌਰੇਗਨ ਨੇ ਦਿਉਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੂਜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਘਰਾਂ 'ਚ ਜਾਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸ ਸਾਲ 16 ਕਲਾਸਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਲਾਸਾਂ ਨਵੰਬਰ ਤੋਂ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਲਾਸਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੱਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਿਖਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਾਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ:—

1 ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ (Minium Wage]ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

2. ਵਰਕਰਜ਼ ਕੰਪਨਸ਼ੇਸ਼ਨ ਤੇ ਸਿਹਤ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੇਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ 10 ਹਫਤੇ ਤੇ ਅਨਇੰਮਪਲਾਈਮੇਂਟ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਚਿਰ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

5.ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ "ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੇਸਮਿੰਟਾਂ"ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਹਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਫਾਰਮ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਮੁਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਘੱਟ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀ ਹਨ।

ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਸੁਮਲ ਨੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਲਿਖੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਸੁਣਾਈ।

ਸਾਰੇ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਨੇ ਮਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਵਟਾਦਰੇ ਕੀਤੇ। ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਵਣ ਬੋਲ ਨੇ ਆਏ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਮੱਖਣ ਟੁੱਟ

ਐਸ.ਪੀ. ਕਾਹਲੋਂ ਜਲੰਧਰ ਤਬਦੀਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ —— ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਐਸ ਪੀ.ਸਿਟੀ ਸ੍ਰੀ ਐਚ.ਕੇ.ਐਸ.ਕਾਹਲੋਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 24 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ,ਨੂੰ ਐਸ ਪੀ.ਜਲੰਧਰ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਿਖ ਬਦੇਸ਼ੀ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ —— ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ , ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥ ਲਈ ਕੋਝੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਚਲਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਥਲੱਗ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਜਥੇਦਾਰ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਮ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਇਹ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਾਂਝ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ

ਠੇਕੇਦਾਰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. 'ਚ

ਲੁਧਿਆਣਾ —— ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ 'ਨਾਸਾ' ਅਧੀਨ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਰਨੀਆਂ ਦਾ ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਪੜਦੋਹਤੇ ਦੀ ਮੌਤ

ਪੈਰਿਸ —— ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਫਿਲਾਸਫਰ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਦੇ 85 ਸਾਲਾ ਪੜਦੋਹਤੇ ਰੋਬਰਟ ਜੀਨ ਲੌਂਗਟ ਦੀ ਇਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਬਰਟ ਵਕੀਲ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਮਾਕਰਸ ਦੀ ਬੇਟੀ ਜੈਨੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੋਤਾ ਸੀ। ਜੈਨੀ ਦਾ ਪਤੀ ਚਾਰਲਸ,ਪੈਰਿਸ ਦੀ 1871 ਦੀ ਹਲਚਲ! 'ਚ ਮੋਹਰੀ ਸੀ।

ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ 'ਚ 26 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ —— ਬਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮਿ. ਨਟਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 26 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ 29 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਸੱਦਿਆ ਅਤੇ 9 ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦਸਤ .ਤ ਕੀਤੇ।

● ਪਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਦਫਤਰੋਂ ਆ ਕੇ ਉਹਨੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਬੋਲਿਆ, 'ਮੈਨੂੰ ਸੱਭ ਪਤਾ ਹੈ।'

'ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ' ਪਤਨੀ ਬੋਲੀ, 'ਜੇਕਰ ਤੈਨੂੰ ਸੱਭ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਸ ਕਿ ਪਾਣੀਪੱਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਕਿਹੜੇ ਸਨ 'ਚ ਹੋਈ ਸੀ।'

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਗਾਈਡ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰੁਕਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਐਟਮ ਬੰਬ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾਉਣ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਰਿਸਾਲੇ "ਫਾਰ ਈਸਟਰਨ ਇਕਨਾਮਿਕ ਰਿਵਿਊ" ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਨਈਅਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਖਬਾਰ "ਦੀ ਅਬਜ਼ਰਵਰ" ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਅਗਾਊਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੁਕਵਾਏ।

ਇਥੇ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਨਈਅਰ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇ "ਪਿਤਾ" ਡਾ.ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਖਾਨ ਦੀ ਇਸ ਟਿਪਣੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਬੰਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਰਸਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੌਕਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ "ਦੀ ਅਬਜ਼ਰਵਰ" 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਬੰਬ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਡਾ.ਖਾਨ ਦੇ ਖੰਡਨ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਕੋਲ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਪਰ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕੀ ਮੰਡਲ ਇਸ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਰਸਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਟਮ ਬੰਬ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਫੌਜ ਮੱਦਦ ਦੇਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ।

ਬਰਮਿੰਘਮ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਾਰ ਖਾਲਿਤਸਾਨੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਜਾਏ-ਕਈ ਜ਼ਖਮੀ

ਬਰਮਿੰਘਮ —— ਹਮਲਾਵਰ ਵਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬ੍ਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਤੇ ਏਕਤਾ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦੇ ਜਲਸਿਆਂ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਤੇ ਆਮ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੈ-ਭੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਪਰ 21 ਮਾਰਚ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਰਮਿੰਘਮ 'ਚ ਅਗੇਵਧੂ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਆਏ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਟੋਲੇ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਆਮ ਬਰਮਿੰਘਮ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆ ਭਾਜੜਾਂ ਪੁਆਈਆਂ, ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਗੋਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰਨਗੇ।

ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਕਮਿ-ਉਨਿਸਟਸ ਦੀ ਬਰਮਿੰਘਮ ਬਰਾਂਚ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਧੂਤ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸ਼ੋਕ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੂਸਰੀਆਂ ਅਗੇਵਧੂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੈਕੂਲਰ ਲੋਕੀਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ। ਸਮਰਫੀਲਡ ਉਲਡ ਸਕੂਲ ਵਿਲਸਨ ਗਰੀਨ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੋਕਲ ਲੀਡਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ। 25-30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗਰੁੱਪਾਂ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਤੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਪਾਈ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੜਬੜ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਬਰ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੋ ਤੇ ਵਖਰੀ ਸਟੇਜ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦਸੋ। ਇਥੇ ਸਾਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਧੂਤ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਟੋਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੁਝ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਨਾਅਰੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਉਹ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਢੰਗ ਅਪਨਾਉਣ ਤੇ ਹੁਲੜ-ਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ। ਪਰ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਟੋਲੇ ਨੇ ਸਟੇਜ ਵਲ ਕੁਰਸੀਆਂ ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਮਾਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਨਾ ਟਲੇ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਮਲਾਵਰ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਸ ਛੋਟੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਸਨ। ਲੋਕੀ ਨਿਹੱਥੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਸ ਗੜਬੜ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀਆਂ ਪਈਆਂ, ਵਾਹ ਵਾਹ ਕੰਨ ਝਾੜੇ ਗਏ। ਗੱਲ ਉਲਟੀ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਭੱਜ ਪਏ। ਕਈ ਟਾਇਲਟਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕ ਕੇ ਬਾਰੀਆ ਰਾਹੀਂ ਭੱਜੇ। ਕਈ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹੇਠ ਛੁਪ ਗਏ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਪੁਲਸ ਆ ਗਈ, ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਰਕਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਪਰ ਹਮਲਾਵਰ ਵੀ ਛਿੱਲੇ ਗਏ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਦਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਦਾ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਪਾਸ ਪੈਂਡੂਲਮ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਕੁਝ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਏ ਬੰਦੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਲਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ

ਇਸ ਗੜਬੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਜਾਰੀ ਰਖਿਆ। ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਵਤਾਰ ਜੌਹਲ ਨੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਕਿ ਉਹ ਦਲੀਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖਣ। ਧਕੋ ਜ਼ੋਰੀ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਧਮਕੀ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਚਲਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਰਤ-ਬਰਤਾਨੀਆਂ 'ਚ ਮੁਜਰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਧੀ ਫਿਰ ਮੁਲਤਵੀ

ਲੰਡਨ —— ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਜ਼ਰਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਸੰਬੰਧੀ, ਸੰਧੀ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਪੈ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਸੰਧੀ, ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗੀ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨਟਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਲੰਡਨ ਦੌਰਾ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਟਵਰ ਸਿੰਘ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਮਈ ਵਿਚ ਆਉਣ। ਦੋਵਾਂ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਧੀ ਉੱਤੇ ਦਸਖਤਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਇਸ ਲਈ ਲਟਕ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਤੇ ਸੰਭਾਵਨ ਹੈ ਕਿ ਸੰਧੀ ਉੱਤੇ ਦਸਖਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਚੌਥੇ ਗੇੜ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਏ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੇ ਕਿ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਤਲ ਭਾਵੇਂ ਬ੍ਰਤਾਨੀਆਂ 'ਚ ਹੋਣ, ਉਹਨਾਂ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ, ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣਗੇ ਨਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਵਿਚ।

ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ 'ਚ ਆਉਣ ਦੇ ਯਤਨ

ਲੰਡਨ —— ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜ਼ਿਆ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਯਤਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਤਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਕਠਨ ਹੋ ਜਾਏਗਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ 1972ਵਿਚ ਭੁੱਟੋ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਛੱਡ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰੇਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਵਖਰੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਸਤੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਵੱਖ ਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ

ਸਾਊਥਾਲ —— ਇਥੋਂ ਦੇ ਵਖਵਾਦੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਡਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਰਤਾਨੀਆਂ-ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸੰਧੀ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਹਨਾਂ ਲੇਬਰ ਐਮ.ਪੀ. ਸਿਡਨੀ ਬਿਡਵੈਲ ਪਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਵਲਾਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੱਦ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਬਿਡਵੈਲ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪਾਸ ਪੁਚਾਈ। ਹੁਣ ਬਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਟਿਮ ਰੈਟਨਾ ਨੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਥੋਂ ਦੀ _

The Manitoba Mirror

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਰਪਣ

The Manitoba Mirror

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦਰਪਣ

ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਲੇਖ ਬਾਰੇ

ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ

"ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ"ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਮਿਲਿਆ। ਸਵਾ ਕੁ ਸਫੇ ਦੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੱਧ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਲੇਖਕ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰੀ ਫਿਰਦਾ ਸੀ,ਪਰ ਜਦੋਂ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਤਾਂ "ਪੁੱਟਿਆ ਪਹਾੜ ਨਿਕਲਿਆ ਚੂਹਾ"ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ। ਕਈ ਆਦਮੀ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਲਣ ਵਾਲੀ ਲੱਕੜੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ,ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਦਾ ਹਰ ਦਰੱਖਤ ਜਾਲਣ ਵਾਲਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਲੇਖਕ ਦੂਜੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

ਲੇਖ ਦਾ ਆਰੰਭ ਉਧਾਰੀ ਤੇ ਚਲੰਤ ਸ਼ਬਦਾਂਵਲੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਜੋਕੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ,ਜਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਲਉ ਕਿ ਉਹ ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ ਭਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਾਂ ਗੰਗਾ ਸਾਗਰੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੰਗਾ ਸਾਗਰੀ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿੰਨਾਂ ਕੁ ਸਾਗਰ ਭਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਲਾ ਹੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੇਖਕ "ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ"ਪਰਚੇ ਦੀ ਬੜੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ "ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ"ਵਿਚ ਛਪ ਰਹੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ 'ਦੁੱਕੀ' 'ਤਿੱਕੀ' ਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਉਧਾਰੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ 'ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ',ਪਰ ਗਿੱਲ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ ਸਮਾਜਕ ਗੱਲ ਤੁਕਬੰਦ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸਰਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕੁਝ ਵੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੇਖਕ ਸਮਾਜ ਕਿਹਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ?

ਲੇਖ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਤੇ ਸੰਕੀਰਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਤੁੱਕਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਦੇ ਪੁੱਲ ਤੋਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਲੰਘਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਕੇਵਲ ਨਾਂ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ।

ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਨਾਪ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਾਪ ਦੇ ਬੂਟ ਪਾਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਚੇਤੰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਸੁਹਜ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਮੈਂ ਲੇਖਕ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਾਕਫਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਗਿਣ ਰਿਹਾ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਬਾਰੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ:—

"ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਦੀ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਛਪੀ ਪੁਸਤਕ "ਕਤਲਗਾਹ"ਵਿਚ ਰੂਪਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਖਾਈਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਭਟਕਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਾਂ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿੰਬ,ਨਵੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਵਿਕ ਸੂਖਮਤਾ ਉਸਦੇ ਪੱਲੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ।

"ਜੇਬ ਮਿਰੀ ਨੂੰ ਕੁਤਰਨ ਵਾਲਾ
ਸਾਉਲਾ ਹੈ,ਗੋਰਾ ਕਾਲਾ
ਧਰਮ ਉਸਦਾ ਮੇਰੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ
ਢਿੱਡ ਮਿਰੇ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ (ਕੰਚਨੀ,167)

ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਿਦਮਨ ਤੁੱਕਬੰਦੀ ਗੁਰਚਰਨ ਰਾਮਪੁਰੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੁਭਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ Verified Prose ਤਾਂ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਕਹਿਣਾ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

"ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਦੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ,ਰਵੀ ਰਿਦਮ-ਮਈ ਸੱਤਰਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿਕ ਗਹਿਰਾਈ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾਂ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਮਪੁਰੀ ਵਾਂਗ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਰਿਦਮਕ ਵਾਤਨ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਾਵਿਕ ਸੂਖਮਤਾ ਅਤੇ ਸਰੋਦੀ ਤੱਤ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ:—

"ਮੇਰੇ ਚੋਂ ਬੜਾ ਕੁਝ ਲੰਘਦਾ ਹੈ-ਦ੍ਰਿਸ਼,ਰੈਣ,
ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਣ
ਅਦਿਖ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬ ਰਿਹਾ
ਮੈਨੂੰ ਦੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਨਿਸਦਿਨ
ਕਾਸ਼! ਮੈਨੂੰ,ਏਸ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ
ਸਵੱਚ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ
ਸਕਰੀਨ ਲੱਗੀ ਹੁੰਦੀ
ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਸਕਦੇ,ਮੈਨੂੰ! ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ,ਰੇਡਾਰ ਵਾਂਗ-
ਸੁਣ ਸਕਦੇ। ਰੇਡੀਓ,ਵਾਇਰਲੈਸ ਵਾਂਗ।

ਇੰਝ ਹੀ ਰਵੀ ਦੇ ਕਾਵਿ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਲਪੀ ਰੰਗ ਬਹੁਤ ਮੱਧਮ ਹੈ। ਉਸਦੀ,ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਰਾਜਸੀ,ਭਾਈਚਾਰਕ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸਧਾਰਨ ਅਖਬਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤੁੱਕਬੰਦੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ।"

ਲੇਖਕ ਨੇ ਜੋ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਵਾਕਫਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਦੇ ਪੁੱਲ ਬੰਨੇ ਹਨ,ਉਹ ਤਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਭਾਸਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਕਿਹੜੇ ਥੜੇ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਿਹੜੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਬਾਰੇ ਲੇਖਕ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:—

"ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚੋਂ ਪੱਕਿਆਈ ਦੀ ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸਿਖਾਂਦਰੂ ਕਵੀਆਂ ਵਰਗੀ ਹੈ।"ਲੇਖਕ ਬਾਰੇ ਪਾਠਕ ਆਪ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਲੈਣ ਉਹਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਗਿਆਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਉਧਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ,ਪਰ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾ ਉਹ ਉਧਾਰੇ ਤੇ ਨਾ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਦੇ ਗਿਆਨ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ:—

ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ—

● ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸ਼ੁਅਬੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾਵਟ ਤੇ ਬਦ-ਦਿਆਨਤੀ ਦਾ ਰਾਜ ਏ।

ਲੈ ਦੇ ਕੇ ਸਿਰਫ ਅਦਬ ਦਾ ਸ਼ੁਅਬਾ ਕੁਝ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਅਦਬ ਤੇ ਵੀ ਗੈਰ ਅਦੀਬਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਰਾਦਾਰੀ ਦਾ ਜਾਹਲੀ ਸਿੱਕਾ ਚਲਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਦਬ ਵਿਚ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਤੇ ਸਚਾਈ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਨੇ। ਦੇਸ਼ ਮੁਖਤਸਰ ਜਿਹੇ ਕਾਫਲੇ ਵਿਚ ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਖੋਟੇ ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਸਿੱਕਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਜਗਮਗਾ ਜਗਮਗਾ ਕਰਦੇ ਸਿੱਕੇ ਲਿਆ ਰੱਖੇ ਨੇ। ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਤੈਅ ਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਫ ਖਰੇ ਸਿੱਕੇ ਹੀ ਚਲਦੇ ਹਨ,ਖੋਟੇ ਨਹੀਂ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਇਕ ਸਹਿਜ-ਮਈ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਇਕ ਸੁਹਜ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਅਭਿਵਿਅੰਜਨ। ਸਾਦਗੀ,ਸਵੱਛਤਾ ਤੇ ਨੇਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਮੁਖ ਲੱਛਣ ਹਨ। ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਤੀਖਣਤਾ ਦਾ ਗੁਣ ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਣ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਕੋਲ ਕੇਵਲ ਵਚਨ-ਵਿਲਾਸ ਨਹੀਂ,ਭਾਵੁਕਤਾ ਤੇ ਭਟਕਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਕ ਡੂੰਘਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਅੱਖ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਸਾਰ,ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਇਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ,ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਪਸਰੇ ਅਨਾਚਾਰ,ਬੇਵਿਸਾਹੀ,ਗਰੀਬੀ,ਭੁੱਖਮਰੀ ਆਦਿ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਹੀ ਤੇ ਯਥਾਰਥਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਵਕਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਸੱਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਮਨ ਹਵਾ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਜਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਹੋਵੇ,ਭਾਵੇਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਫਾਸਲੇ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰਚਨਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ,ਪਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਤਿੰਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਏਸੇ ਲਈ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਏਨੀ ਸੰਵੇਦਨਾਸ਼ੀਲ ਉਦਾਸੀ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਲੈਅ ਬੱਧਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸਹਿਜ ਭਾਵੀ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਮਨ ਬਚਨੀ ਦੀ ਥਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਬੋਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦਾ ਈਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਯਤਨ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਸੈਨਿਤ ਹੈ ਆਪਣਾ ਅੱਖ ਮੁਟੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਪਣਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਨਿਖੜਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਧਿਐਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿਆਣੇ ਪਾਠਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤੋਲ-ਤੁਕਾਂਤ ਰਿਵਾਜ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਜ਼ਬਿਆਂ ਦੇ ਵੇਗ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਤਰਾਸ਼ੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੁਣ ਉਸਨੂੰ ਹੋਰ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਭਾਂਤ ਦੀ ਕਾਵਿ ਸ਼ੈਲੀ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਠੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਮੇਂ ਵੀ ਆਪਣਾ ਧੀਮਾ ਕਾਵਿਕ ਲਹਿਜਾ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਂਦਾ। ਵਿਚਾਰ ਸੁਗਮਤਾ ਉਸਦੀ ਕਾਵਿ-ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਖੜੋਤ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਭੰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਜ਼ਜ਼ਬਿਆਂ ਦਾ ਨਿੰਮਾ ਨਿੰਮਾ ਧੁਖਣਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਵਾਲਵ (Involve) ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਏਸੇ ਲਈ ਉਹਦੀ ਲਿਖਤ ਵੀ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕੜ ਏ ਜਿਸ ਕੋਲੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਕੇ ਵੀ ਬੰਦਾ ਲਾਸ਼ਾਂ ਮਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।

ਪੰਨਾ 19 ਦੀ ਬਾਕੀ

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ 'ਵਸਲ' ਤੇ 'ਹਿਜਰ' ਦੀ ਕਲਾਤਮਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਲਹਿ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

● ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਵੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਸਰੇ ਸਮਕਾਲੀ ਦੁਖਾਂਤ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਤੀਹਰੇ ਦਰਦ ਦੀ ਤੀਵਰ-ਅਨੁਭੂਤੀ ਵੀ ਹੈ।

ਕਵਿਤਾ ਬਾਰੇ:—

● ਕਵਿਤਾ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ ਅਪੜਦੇ ਅਪੜਦੇ ਬੜੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸਫਰ ਮੁਕਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। "ਕੰਪਿਊਟਰੀ ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਯੁੱਗ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

● ਕਵਿਤਾ ਦੋ ਸੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਸੌ ਸੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

● ਕਵਿਤਾ ਤੁਕਾਂਤਰਹਿਤ ਜਾਂ ਤੁਕਾਂਤ ਸਹਿਤ BLANK VERSE ਜਾਂ FREE VERSE ਤੇ ਰੂਪਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਕਈ ਵੰਨਗੀਆਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

● ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

● ਕਵਿਤਾ ਅਣਗਿਣਤ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਲਿਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭੁਚਾਲ ਤੇ ਜ਼ੁਵਾਲ ਤੇ, ਬਾਰਸ਼ ਤੇ, ਤੇ ਬਾਰਸ਼ ਉਪਰੰਤ ਚੜ੍ਹੀ ਧੁੱਪ 'ਤੇ।

● ਕਵੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਾਟਕੀ, ਵਰਣਾਤਮਕ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਜਾਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੰਨਗੀ ਜਾਂ ਰੂਪ ਅਪਨਾਏ।

● LOGICAL ਤੇ ਸਾਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਉਕਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

● ਕਵਿਤਾ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਤਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੁਦਰਤੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਖੱਤ ਤੇ ਪੱਤੇ ਉਤਰਦੇ ਹਨ।

● ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਈ ਹੋਵੇ।

● ਕਵਿਤਾ ਕਿਸੇ ਸਚਾਈ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਜਾਂ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਜੀ ਹੋਈ ਨਰੋਈ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

● ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਸਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

● ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਿੰਗਲ, ਆਰਜ਼ੂ ਤੇ ਕਸਬੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਦੀਆਂ ਜਕੜਾਂ ਵਿਚ ਜਕੜੀ ਕਵਿਤਾ ਸਮਰਾਟ ਕਵਿਤਾ (MASTER PIECE) ਹੋਵੇ।

● 'ਵਰਡਜ਼ ਵਰਥ' ਵਰਗੇ ਮਧੁਰ ਲੈਅ ਬੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੇ ਕਵੀ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਬੜੀ ਕੁਰੱਖਤ ਗੱਲ ਕਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

● ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਹੀ ਮਾਪ ਦੰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਮੂੰਵਾਲ ਦੇ ਫੁੱਟਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਾਪਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਲੇਖਕ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਉਹ ਲੇਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਵਾਕਫਕਾਰੀਆਂ ਨਾ ਪੁਗਾਏ। ਉਹ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਚੀ ਸੁੱਚੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। SINGLE MINDED CRITIC ਨਾ ਬਣੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ CULTURAL HISTORIAN ਉਹਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਬਾਕੀ ਫੇਰ।

ਤੁਹਾਡਾ ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਾ[OTTAWA]

ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ

—ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ—

ਕਾਹਨੂੰ ਬਾਲਦੈਂ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ,
ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ ਹਵਾਵਾਂ ਤੱਤੀਆਂ।

ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਦਾਗ ਰਹਿਣ ਦੇ,
ਬਦਨਾਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਸੁਰਾਗ ਰਹਿਣ ਦੇ।
ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਦਾ ਕਸੂਰ ਲੱਭਣਾ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਚਰਾਗ ਰਹਿਣ ਦੇ।
ਕਿਥੇ ਜਾਏਂਗਾ ? ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਸਭ ਲਹੂ-ਰੱਤੀਆਂ,
ਕਾਹਨੂੰ ਬਾਲਦੈਂ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ।

ਸੁੱਚੀ ਰੱਤ ਨਾਲ ਪੋਚੀ ਹੋਈ ਥਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇ,
ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਧਾਂ ਉਤੇ ਉਕਰੇ ਹੋਏ ਨਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇ।
ਕੁਝ ਬੇਕਸੂਰ ਚੀਕਾਂ ਵਾਲੇ ਖੇਤ ਰਹਿਣ ਦੇ,
ਕੁਝ ਸਾਜ਼ਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਹੋਏ ਗਿਰਾਂ ਰਹਿਣ ਦੇ।
ਐਵੇਂ ਭਾਲ ਨਾਂ ਖਿਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ,
ਅਜੇ ਬਾਲ ਨਾਂ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ।

ਸੂਹਾ ਬੂਰ ਤਲਵਾਰਾਂ ਉਤੋਂ ਝੜ ਜਾਣ ਦੇ,
ਗੁੱਸਾ ਥੋਥਿਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਤੋਂ ਝੜ ਜਾਣ ਦੇ।
ਜਿਹੜੇ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਲਹੂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਿਖੇ ਨੇ,
ਉਹ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਦੀਵਾਰ ਉਤੋਂ ਝੜ ਜਾਣ ਦੇ।
ਕਾਲੀ ਰੁੱਤ ਨੇ ਸੁਗੰਧਾਂ ਕੁਲ ਸਾੜ ਘੱਤੀਆਂ,
ਅਜੇ ਬਾਲ ਨਾਂ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ।

ਜਦੋਂ ਗੱਲ, ਤੇ ਦਲੀਲ ਬਲਵਾਨ ਨਾ ਰਹੇ,
ਉਦੋਂ ਤੇਗ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਮਿਆਨ ਨਾ ਰਹੇ।
ਐਸੀ ਵਗੀ ਏ ਹਵਾ, ਅਸੀਂ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ,
ਜ਼ਿੰਦ ਜਾਨ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿੰਦ ਜਾਨ ਨਾ ਰਹੇ।
ਨਹੀਂ ਰੁਕੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਅਜੇ ਮਾਣ ਮੱਤੀਆਂ,
ਅਜੇ ਬਾਲ ਨਾ ਬਨੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੋਮ ਬੱਤੀਆਂ।
ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ ਹਵਾਵਾਂ ਤੱਤੀਆਂ।

ਇਹ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ

—ਅਮਰਦੀਪ ਉਦਾਸ

ਦੋਸਤਾ !
ਜੇ ਤੂੰ ਆ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ
ਭਰੀ ਮਹਿਫਿਲ ਵਿਚ,
ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਮ ਦੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਚ
ਲੱਟ-ਨੱਟ ਮੱਚਦੀ ਅੱਗ ਦੀ ਸੌਂਹ,
ਅੱਧ-ਵਿਚਕਾਰੋਂ ਉਠ ਕੇ ਨਾ ਜਾਈਂ
ਭਾਵੇਂ ਤੇਰੇ ਕੰਨ ਜੋ ਸੁਨਣ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਨੇ
ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ,
ਉਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇਗੀ,
ਭਾਵੇਂ ਤੈਨੂੰ ਉਡੀਕ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ-
ਮੈਂ ਮੂੰਹ ਖੋਲਦੇ ਹੀ—
ਕੋਈ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਗੀਤ ਗੁਣਗਣਾਵਾਂਗਾ,
ਪਰ ਮੇਰੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਦੀ ਸਿਕਰੀ ਹੈ,
ਚੁੱਪ, ਜਿਵੇਂ ਰੰਗੀਨ ਟੀ.ਵੀ. ਲਈ-
ਕਿਸੇ ਕਲਰਕ ਦੀ ਬੀਵੀ ਦੀ ਚੁੱਪ,
ਸਿਕਰੀ, ਝੋਨਾ ਝਾੜਦੀ ਬਿਹਾਰਨ ਕੁੜੀ ਦੇ-
ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਕਰੀ,
ਫਿਰ ਵੀ-
ਕਹਿਣ-ਸੁਣਨ ਦੇ ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਵਾਸਤਾ
ਮੇਰੇ ਕਹੇ 'ਤੇ ਕੰਨ ਧਰੀਂ,
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਹਰਗਿਜ਼ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕਰੀਂ,
ਕਿ ਉਹ ਕੋਰੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ ਉਕਰੇਗੀ—
ਕਿਸੇ ਹੁਸੀਨ ਕੁੜੀ ਦੇ ਜਿਸਮ ਦੇ ਵਾਲ-ਫੇਰ,
ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਤਾਂ ਹਾਲੇ
ਸਿਲਾਂ ਚੁਗਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ-
ਗੇਲ੍ਹੇ ਮਜ਼ਬੀ ਦੀ ਮਛੋਹਰ ਕੁੜੀ ਜੀਤੋ ਦੇ ਸੰਗ,
ਜੀਤੋ, ਜਿਸਨੂੰ ਵੱਟਾਂ ਤੋਂ ਘਾਹ ਖੋਤਦੀ ਨੂੰ-
ਸਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਵਲੋਂ ਆਈ ਨ੍ਹੇਰੀ ਨੇ
ਵਕਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ-
ਇਕ 'ਔਰਤ' ਦੇ ਜਾਮੇ ਵਿਚ,,
ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਉਮੀਦ ਨਾ ਰੱਖੀਂ-
ਕਿ ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ-
ਕਿਸੇ ਆਧੁਨਿਕ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀਆਂ-
ਸਿਆਹ ਜ਼ੁਲਫਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾ,
'ਤੇ ਮੇਕਅੱਪ ਨਾਲ ਸੰਵਾਰੇ ਚਿਹੇਰੇ ਨੂੰ ਚੰਨ,
ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਤਾਂ-
ਜੈਲੋ ਮਹਿਰੀ ਦੀਆਂ ਅੱਡੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਾਟੀ ਹੋਈ ਐ,
ਜੈਲੋ, ਜਿਹੜੀ ਸੂਬੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਏ
ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਵਿਆਜ 'ਚ ਹੀ-
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਹਾ ਕੂੜਾ ਕਰ ਰਹੀ ਐ,
ਪਰ ਉਹ ਸੌ ਰੁਪਏ-
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਪੰਜੇ ਵਾਂਗ,
ਉਵੇਂ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਨੇ ਉਹਦੇ ਸਿਰ,
ਦੋਸਤਾ !
ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਤਾਂ-
ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਬੇ-ਰਸ ਜਿਹੀਆਂ
ਕੁਰੱਖਤ ਨਜ਼ਮਾਂ ਲਿਖਣ ਜੋਗੀ ਹੈ,
ਰਸ ਭਿੰਨੇ ਉਹ ਗੀਤ-
ਜਿਹੜੇ ਪੀਰੂ ਡਾਂਗਰੀ ਗਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ-
ਡੰਗਰ ਚਾਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੇਲਿਆਂ ਵਿਚ,
ਜਾਂ ਚੰਨ-ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਵੇਲੇ-
ਜੋ ਗੀਤ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਜੋਬਨ ਨਾਲ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ,
ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦੀ ਨਹੀਂ,
(ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਦੇ ਗੀਤ ਤਾਂ-
ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ ਮੁੰਡੇ ਦੀ-
'ਬਾਹਰਲੀ' ਟੇਪ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਉਚੇ ਬੋਲ ਹੇਠ ਹੀ-
ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਅਕਸਰ)
—ਤੇਰੇ ਕੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਤਰਸਦੇ ਰਹਿਣਗੇ,
ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਤਰਾਨੇ ਸੁਣਨ ਲਈ,
ਜਦ ਤੱਕ ਮੇਰੇ ਕੰਨੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ-
ਹਲ ਦੇ ਮਗਰ ਫਿਰਦਿਆਂ-
ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਉਂਦੇ ਕਿਸੇ ਜੱਟ ਦੇ ਬੋਲ,
(ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਾਲੇ-
ਟੇਪਾਂ ਨਹੀਂ 'ਬੰਦੇ' ਹੀ ਗਾਇਆ ਕਰਨਗੇ)
—ਤੈਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲੱਗੇ
ਪਰ ਮੇਰੀ ਅਖੌਤੀ ਨਜ਼ਮ ਸੁਣਕੇ ਜਾਈਂ,
ਤੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਦੇ ਸੁਲਘਦੇ ਸੀਨੇ ਦੀ ਸੌਂਹ।

ਤਮੰਨਾ ਸੀ ਕੋਈ ਮਿਲਦਾ ਮਸ਼ੂਕਾਂ ਦੀ ਵਫਾ ਵਰਗਾ
ਮਗਰ ਇਕ ਯਾਰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੀ ਜਫਾ ਵਰਗਾ

ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਜ਼ਾ ਵਰਗਾ,
ਮੈਂ ਜੀਵਨ ਜੀਅ ਰਿਹਾਂ ਯਾਰੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਦ - ਦੁਆ ਵਰਗਾ।

ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਇਹ ਅਕੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ, ਬੰਦਾ ਬਣ ਜਾਏ,
ਉਹ ਬੰਦਾ ਹੈ ਨਿਰਾ ਪੱਥਰ ਜੋ ਬਣ ਬੈਠੇ ਖੁਦਾ ਵਰਗਾ।

ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਅਕਸ ਜਦ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਚ ਤਕਿਆ ਤਾਂ ਇਵੇਂ ਲੱਗੈ
ਮੇਰਾ ਚਿਹਰਾ ਹੈ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਭਰੇ ਹੋਏ ਤਲਾ ਵਰਗਾ।

ਮੇਰੇ ਸਿਨੇ 'ਚ ਥਲ ਤਪਦਾ ਮੇਰੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਸਾਗਰ ਹੈ
ਮੁਕੰਮਲ ਇਕ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਖਲਾਅ ਵਰਗਾ।

ਵਫਾ, ਮਮਤਾ, ਮੁਹੱਬਤ, ਦੋਸਤੀ ਸਭ ਕੱਚੀਆਂ ਤੰਦਾਂ,
ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾਲਮ ਤੇ ਜੀਵਨ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਵਰਗਾ।

ਕਦੇ ਸੂਰਜ, ਕਦੇ ਲਾਵਾ, ਕਦੇ ਹਉਕਾ, ਕਦੇ ਧੂਆਂ,
ਕਿਸੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 'ਅਮਰੀਕ ਹੈ ਧੁੱਖਦੀ ਚਿਤਾ ਵਰਗਾ।

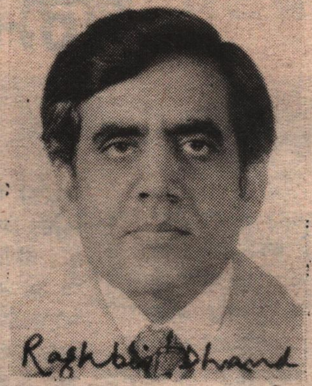
ਅਮਰੀਕ ਡੋਗਰਾ

ਫੈਲਸੂਫੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਦੋ ਗੱਲਾਂ

—ਰਘੁਬੀਰ ਢੰਡ

ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਸਪਤਾਹਿਕ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਵਿਦਵਾਨ ਲੇਖਕ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਦਾ ਕਾਲਮ "ਫੈਲਸੂਫੀਆਂ" ਘੋਰ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ, ਨਿੰਦਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਮਰਜੀਤ ਵਰਗੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ । ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ ਰੁਚੀ ਚੰਦਨ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਕੀ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਹੈ ? ਹਾਂ, ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਸਰਸਵਤੀ ਮਾਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਭਰਾ ਹਾਂ । ਭਰਾ ਭਰਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ।

ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਮਜ਼ਹਬੀ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਿੱਜੀ ਨਿੰਦਿਆ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਚਲਾ ਜਾਂ ਮੀਡੀਏ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ । ਨਾ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਾਠਕ ਆਜੜੀ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਵਰਗੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਤੇ ਘੁਮਿਆਰ ਦੀ ਗੋਈ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਵਰਗੇ ਮੁਲਾਇਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ-ਤਿਵੇਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਣ । ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੇਖਕ ਵਿਰੁੱਧ ਭੰਡੀ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀਆਂ ਮੁਹਿਮਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਪੁੰਸਕ ਹੋ ਗੰਦ ਦੇ ਢੇਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈਆਂ । ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ, ਫੈਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਹੋਣਾ ਪਿਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੀਡੀਏ ਨੇ ਉਸਦੀ ਲਿਖਤ ਛਾਪਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਲੇ ਨੇ ਇਕ ਚੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਸਾਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤਾ । ਕੀ ਫੈਜ਼ ਮਰ ਗਿਆ ? ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ; ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਗਗਨ 'ਤੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫੈਜ਼ ਅਮਰ ਪਦਵੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਬਲੋ ਨਰੂਦਾ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਅਤਿ ਘਟੀਆ ਸ਼ਾਇਰ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਾ ਦਿਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਨਰੂਦਾ ਇੰਜ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ: "ਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਚੀ ਰਿਸਾਲੇ ਸ਼ਾਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ । ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੁਰਮ ਥੱਪਦਾ ਸੀ । ਜੁਰਮ ਸਨ: ਗਦਾਰੀਆਂ, ਕਵੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੰਭਿਆ ਹੋਇਆ, ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਗੁਪਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦਾ ਪੁੰਜ, ਸਾਹਿਤਕ ਚੋਰ, ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਜਿਨਸੀ ਹਰਕਤਾਂ !"

ਪਰ ਪਾਬਲੋ ਨਰੂਦਾ ਮਰ ਕੇ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਦਰਜਣਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹੋਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਹ ਸਚਾਈ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਵੀ ਹੂ-ਬਹੂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਧੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹੀਏ ਤਾਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਸਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਭਾਰ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ । ਹਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਪਿੜਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਐਕਟਰ ਵੀ ਐਮ.ਪੀ. ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਾਧ ਵੀ ਰੱਬ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਸਾਹਿਤਕ ਪਿੜ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਕਲਾਬਾਜ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤਾਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਵੇਖੋ ਰੋਮਾਂ ਰੋਲਾਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਕਲਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਲਗੀਆਂ, ਤਰਲੇ, ਤੁਹਾਡਾ ਸਰਮਾਇਆ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ, ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਰਸਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ।"

ਕੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ? ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਗਿਆਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਆਲੋਚਨਾ ਨਿੰਦਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਆਲੋਚਨਾ ਯਥਾਰਥਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਊਣਤਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ, ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰੇ । ਪਰ ਇਹ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਫੈਲਸੂਫੀਆਂ" ਕਾਲਮ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਇਸ ਹੱਦ ਤੀਕ ਬਦਖੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਹਨੀ ਤਵਾਜ਼ਨ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿੰਦਿਆ ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਗਲਤਫਹਿਮੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ । ਅਜ਼ੀਜ਼ ਵੀਰ ਚੰਦਨ ਹੁਣ ਤੋਂ ਇੰਜ ਨਾ ਕਰੇ ।

ਫਿਰ ਕੀ ਕਰੇ ?

ਆਪਣੀਆ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤਬਦੀਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਵੇਗ ਨੂੰ ਉਸ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ।

—ਕਭੀ ਤੋ ਪੂੰਛ ਕੇ ਆਂਸੂ ਭੀ, ਦੇਖ ਦੁਨੀਆ ਕੋ
ਕਿ ਚਸ਼ਮੇ-ਤਰ ਸੇ ਤੋ ਬਸ ਚਸ਼ਮੇ-ਤਰ ਨਜ਼ਰ ਆਏ । —ਕਾਸਮੀ

ਅਮਰਜੀਤ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ ਇਨਸਾਨੀ ਅਤੇ ਅਦਬੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੜੇ ਘਟੀਆ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰਾਬਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਨਿਮਰਤਾ, ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਅਮਰਜੀਤ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ । ਜੇ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵੀ ਜਚ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੇ । ਜੇ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਇਕੱਲੇ ਅਮਰਜੀਤ ਤੀਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨਿੱਜੀ ਖੱਤ ਲਿਖਣਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਮੇਰਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ; ਉਹਦੀ ਹਰ ਬਦਨਾਮੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲੈ ਲਵਾਂਗਾ ।

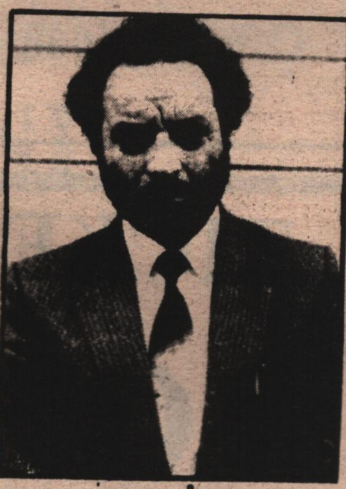
ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਦੋ ਪੱਖ ਚੰਗੇ ਹਨ । ਇੱਕ, ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਹੈ । ਦੂਜਾ, ਇਥੇ ਕਾਫੀ ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੰਗਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ । ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਲੋੜ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਖਾ ਕਰਨ ਦੀ । ਚੰਦਨ ਇਹ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਇਧਰ ਮੋੜੇ । ਕੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ? ਹਾਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਠਨ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਨ-ਜੋਖਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿੱਜਵਾਦ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜੇ ਇਹ ਕਠਨ ਕੰਮ ਕੋਈ ਮੁਜ਼ਾਹਿਦ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕ, ਮਾਲਾ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਮਣਕਿਆਂ ਵਾਂਗ, ਆਪਣੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖਲਾਂ ਵਿਚ ਦੜੇ ਬੈਠੇ ਰਹਾਂਗੇ । ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਐਡੀਟਰਾਂ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ ਕਰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਇੰਜ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ।

ਅਮਰਜੀਤ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ । ਇੱਕ, ਇਥੋਂ ਕੋਈ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰਚਾ ਸ਼ਾਇਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੇ । ਉਸਦਾ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਜਰਬਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਹੇਮਜਯੋਤੀ' ਉਦੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕੋਈ ਨਿੱਗਰ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਦੂਜਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕਰੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ, ਫਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ, ਫਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਖਾਵੇ, ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਰਵਾਏ- ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਨਾ ਛੱਡੇ । ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ, ਜਿਥੇ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਵੀ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਅਮੁੱਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਬਰ ਦੇ ਗੱਡਿਆਂ ਨਾਲ ਸਭ ਭੜਕਾਹਟ ਜਰੇ । ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਨਦਾਨੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਰਾ ਸੁੱਖ ਰੱਖਣ । ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੋਸ ਗਲਤ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਮਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਾਤ-ਬਰਾਦਰੀ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾ ਪੁੱਟੀ ਜਾਵੇ ।

ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੀੜਾ ਮੈਂ ਆਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦਾ ? ਇਸਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਰੀਰਕ-ਸੀਮਾ ਇਸ ਉਦਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ । ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਇੰਜ ਹੀ ਕਰਨਾ ਸੀ । ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਦੇ ਮੈਂ ਯੋਗ ਹੋਵਾਂਗਾ ਉਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗੀ-ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਅਮਲ ਨਾਲ ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਸੱਤਰਾਂ ਕਿਸੇ ਬੁਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ । ਮਾੜੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਹੀ ਆਤਮਾ ਮੈਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਨਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਸਨੂੰ ਚੁਭੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇ ।

ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਸਾਲ 1987 ਦਾ ਐਵਾਰਡ

ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ

ਸਾਊਥਾਲ —— ਪੰਜਾਬੀ ਦਰਪਣ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉਘੇ ਨਾਵਲਕਾਰ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਆਲੋਚਕ ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪਟਿਆਲਾ ਵਲੋਂ ਸਾਲ 1987 ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ । ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ ਨੂੰ ਏਸੇ ਹੀ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਢੁੱਡੀਕੇ ਟਰੱਸਟ ਵਲੋਂ ਬਾਵਾ ਬਲਵੰਤ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੀਕਰ ਬਾਰਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛੱਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਨਾਵਲ, ਤਿੰਨ ਨਾਵਲੈਟ, ਤਿੰਨ ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਇਕ ਸਫਰਨਾਮਾ, ਇਕ ਆਲੋਚਨਾ-ਪੁਸਤਕ ਤੇ ਦੋ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ।

ਧਰਮ-ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਖਰੇਵੇਂ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ

ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ

ਤਿੰਨ ਮਾਰਚ; 1987 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਧੰਨਵਾਦ ਦੇ ਮਤੇ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਠੋਸ, ਲਿਖਤੀ ਅਤੇ ਅਮਲੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਬਿਲ ਲਿਆਉਣੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਠੀਕ ਹੈ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਦਰਖਾਤੇ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੱਕੇ-ਪਕਾਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਠੋਸਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸਾ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਤਕ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਅਜੋਕਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨੀਂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਯੂਰਪੀ ਉਦਾਰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਸੁਧਾਰਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਅਜੋਕੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਇਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹੀ ਹਨ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਇਕ ਗੁਲਾਮ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਪਣਾਏ ਸਨ। ਅਜੋਕਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਦਰਿਆ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਕੀ ਇਕ ਦਰਿਆ ਦਾ ਰੰਗ, ਬਰੇਤਾ, ਖਣਿਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਾਣਾ-ਪੇਟਾ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਰੰਗ, ਬਰੇਤੇ, ਖਣਿਜ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਥਾਹ ਤਾਣੇ-ਪੇਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਪਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨਿਆਈਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਆਪਣੇ ਹੇਠ ਦਬਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਸਹਿ ਦੁਖਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਸਾਡੇ ਰਾਜਸੀ-ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲੀਡਰ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਰਹੀ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ (1977-80) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਤਾਕਤ ਵਿਚ ਰਹੀ। ਸਿਵਾਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਡੇਢ ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਵਕਫੇ ਦੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ, ਫਿਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਆਪਣੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਰੱਖਦੇ ਰਹੇ। ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਤੱਹ ਵਿਚ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਵਣ-ਵਣ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਲੱਕੜੀ ਨੁਮਾ ਪਾਰਟੀ 'ਤੇ ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਾਰਜੀ ਡਿਸਾਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੀਆ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੀ ਹੋ ਗਈ।

ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿਚ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਰੁਧ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਅਤੇ ਠੋਸੇ। ਫਲਸਰੂਪ ਕੌਮ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਸਾਡੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਅਮਲ ਦੇ ਖੱਪੇ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਨੇੜੇ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤਨਾਅ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨੇਕ ਜਾਨਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਹੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ, ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਬੀਲਿਆਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਭਾਰਤੀ ਗਣਤੰਤਰ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਸੂਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਭ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਾਜਾਂ 'ਤੇ ਠੋਸਣ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡਣ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਵੀ ਸ੍ਰੀ. ਰਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਰਣ ਮਾਧਿਅਮ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਕੌਮ 'ਤੇ ਠੋਸਣਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰਜ਼ ਦੀ ਬਹਿਸ ਉਹ ਲੋਚਦੇ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਇਕ ਗਿਣੇ-ਚੁਣੇ ਲੋਕ ਹੀ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਮੂਹ ਜਨਤਾ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਰਹੂਮ ਰਹੇਗੀ ਹੀ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੁਝ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਅਨਜਾਣ ਅਤੇ ਬੇਕਸੂਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਰਹੀ। ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੋਗਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ, ਐਸੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੇ ਕੁਝ ਇਕ ਮਿਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ, ਬਹੁਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੁਰਖ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਰੱਬੀ ਏਕਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਸੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਲਈ ਭਾਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਇਕ ਸਮਰਾਟਾਂ ਨੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਜੋਂ ਚੋਖੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ ਉਥੇ ਕੁਝ ਇਕ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਕਾਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਰਖਾਂ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਡਟਵੀਂ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਦਨਾਮੀ ਖੱਟੀ।

ਧਰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ, ਚੰਦਰਗੁਪਤ ਵਿਕਰਮਾਦਿਤ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ, ਅਕਬਰ ਨੇ ਦੀਨੇ ਇਲਾਹੀ ਧਰਮ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੁਖਾਵੇਂਪਣ ਨੂੰ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਆਇਆ 'ਤੇ ਜਬਰ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹਿਆ। ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਕਾਸ, ਉਚ ਆਚਰਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਬਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਰਾਜਿਆਂ, ਨੇਤਾਵਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਆਗਮਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਕੌਮਾਂ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਦ ਕਿ ਮੂਲ ਮੁੱਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇੰਜ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੁਆਰਥੀ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਸਾਡੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਫਿਰਕੂ ਸੋਚ ਨਾਲ ਨਾ ਪਰਨਾਏ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਪਰੰਤ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ, ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਬੋਲੀ, ਇਲਾਕਾਈ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ। ਪਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਠਾਨਾਸ਼ਾਹੀ, ਕੇਂਦਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ, ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫਾਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਘ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ, ਖਿੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਰਾਪਨ, ਸੁਆਰਥੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਔਕੜਾਂ ਸਨਮੁਖ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਰਮਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਛੱਡਿਆ ਹੈ। ਧਰਮ ਤਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਇੰਜ ਹੀ ਬੋਲੀ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਇਲਾਕਾਈ ਬੰਧਨਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੋਚ ਅਜਿਹੀ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ, ਉਰਦੂ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪੂਰਬੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਨਾ ਸਿਰਫ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਇਲਾਕਾਈ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ ਅੱਜ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਘੋਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਲੋਕ ਸਮੂਹ

ਅਸੀਂ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਕ ਬਹੁ-ਧਰਮਾਂ, ਬਹੁ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਬਹੁ-ਨਸਲਾਂ ਅਤੇ ਬਹੁ-ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬਹੁ-ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਸਲ, ਰੰਗ, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲੋਂ ਭਿੰਨ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੀ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਅਸੀਂ ਐਸੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨੀ ਬਿਲਕੁਲ ਫਜ਼ੂਲ, ਵਿਖਾਵੇ ਮਾਤਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸੁਆਰਥੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਾਹਲੀ

ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਵਸਦੇ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 26 ਤੇ

ਕਨੇਡੀਅਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਮਸਲਾ ਅਤੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਛੋਟ

ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ

ਕਲੇਮ ਕਿਵੇਂ:—1976 ਦੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੈਲਾਨੀ, ਪਰਵਾਸੀ, ਜਾਂ ਗੈਰ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਹੈ। ਭਾਵ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਲੇਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ **ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ** ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜੇ ਦੇ ਕਲੇਮ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋ ਕਲੇਮਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ 1973 ਵਿਚ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ। 1980 ਵਿਚ "ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ" ਨੇ "ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ" ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਰਿਫੀਊਜੀ ਸਟੇਟਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ" ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰ ਵੋਟਾਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 (ਪੰਤਾਲੀ) (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲੇਮ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾ ਕੇ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਹੋਵੇਗੀ (ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪੜਤਾਲ ਪਿੱਛੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਏਗੀ) ਉਸ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਨਕਲ ਲੈਣ ਦਾ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲਮੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸ ਸੈਕਸ਼ਨ 45 (3) ਅਧੀਨ ਹੱਕ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਨਕਲ "ਰਿਫੀਊਜੀ ਸਟੇਟਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ" ਪਾਸ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਲੇਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿਚ "ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫੌਰ ਰਿਫੀਊਜੀਜ਼" ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਬੈਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੰਤਰੀ ਕਲੇਮ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ **ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ** 37 (**ਸੈਂਤੀ**) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਐਡਜੂਕੇਟਰ, ਕਲੇਮ ਵਾਲੇ ਦੀ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਐਡਜੂਡੀਕੇਟਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦਿਤੇ ਪਰਮਿਟ ਬਾਰੇ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਜ਼ੀਰ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 72 (ਬਹੱਤਰ)

(2) ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਪਾਸ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 84 (ਚੁਰਾਸੀ) ਅਧੀਨ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ "**ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅਪੀਲ**" ਪਾਸ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਜ਼ੀਰ ਆਖ ਦੇਵੇ ਕਿ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ "ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀ" ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਤੇ ਰਹਿਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ "ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੀਵੀਊ ਕਮੇਟੀ" ਦੀ ਧਾਰਾ 14(ਚੌਦਾਂ)(1) ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ, "ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਅਤਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਤੇ ਮਾਨਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ" ਅਤੇ 1951 ਦੀ ਯੂ.ਐਨ. ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵੀ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਆਖਦੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ "ਸਪੈਸ਼ਲ ਰੀਵੀਊ ਕਮੇਟੀ" ਵੀ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 70 (ਸੱਤਰ) ਅਧੀਨ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ "ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ" ਪਾਸ ਦੋਬਾਰਾ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਰੀਪੋਰਟਾਂ, ਅਖਬਾਰੀ ਲੇਖ ਤੇ ਰੀਪੋਰਟਾਂ, ਚਿੱਠੀਆਂ ਤੇ ਕਲੇਮ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਝਾਲੂ ਨਹੀਂ। ਕਲੇਮ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਨਾ ਆਪਣਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "ਰਿਫੀਊਜੀ ਸਟੇਟਸ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ" ਨੇ ਪਿਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੀਪੋਰਟਾਂ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਹ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪਰੋਫਾਇਲ (ਰੇਖਾ ਚਿੱਤਰ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 8.01 (4) (ੲ) ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਖੜਨ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕਰੇ" ਇਸ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 8.01 (2) ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੇ ਆਰਥਕ ਤੰਗੀ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।"

ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ:—ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਪਨਾਹਗੀਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਾਪਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਏਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਿਫੀਊਜੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 95 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੰਗੀ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ "ਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ, ਜੋ ਜ਼ੁਲਮ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭੱਜ ਆਏ ਨੂੰ ਵੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਅਤੇ "ਪਲਾਊਟ ਰੀਪੋਰਟ" ਨੇ ਭੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ (ਸਫਾ 61) ਉਹ ਰਿਫੀਊਜੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਨ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੰਗ ਦੇ ਜੁਰਮ ਜਾਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਜਾਂ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ ਜੁਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:— ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੋੜਫੋੜ ਜਾਂ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਵੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੋੜ ਫੋੜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਭੰਨ ਤੋੜ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਡਰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

"ਪਲਾਊਟ ਰੀਪੋਰਟ" ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰ ਖਪਾਊ ਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਕਲੇਮ ਸਿਰਫ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰ ਆਧਾਰਤ ਕਲੇਮਾਂ ਜਾਂ ਗਲਤ ਕਲੇਮਾਂ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਛੱਡਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਜੋ ਕਲੇਮ ਦਾਖਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੈਟੇਗਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਲਈ ਪਰਮਿਟ ਵਾਲੇ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਥੇ ਆਏ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ਼ ਨੰਬਰ ਪੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ (ਤੇ ਉਸਦੇ ਅੱਗੇ "ਨੌ" ਹਿੰਦਸਾ ਜੁੜਦਾ ਹੈ)। ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਜਾਂ ਆਈਡੈਂਟਿਟੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰਿਵਾਰ:—ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8.7 (ਅੱਠ ਪੁਆਇੰਟ ਸੱਤ) (2) ਅਧੀਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ) ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ "ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ" ਬਾਹਰ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸੈਂਟਰ (ਦੂਤ ਘਰ ਆਦਿ) ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਨਾਲ ਪਰੀਵਾਰ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮੰਗਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦੀ ਮਾਣਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਤੀਤ ਇਤਬਾਰ:—ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਾਅਲੀ ਕਲੇਮਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਆਈ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੀ ਲਏ ਪਰ ਹੁਣ ਆਮ ਰਾਇ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸਦੀ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦੀ ਇਹ ਸੋਚ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਦੇ ਕਲੇਮ ਦੇਖੋ, ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ ਜੇ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਦਿਉ ਜੇਕਰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ, ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਿ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਬਣੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਵਾਜਬ ਇਤਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਿਰ੍ਹਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏ। ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਕਿ "ਠੀਕ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਅਤਿਆਚਾਰ ਦਾ ਡਰ" ਦੇ ਸਬੂਤ ਤੇ ਯਕੀਨ ਬਾਰ ਵਜ਼ੀਰ ਦੀਆਂ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨਾਂ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੰਗ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਸਕਦੀ

ਭਾਰਤੀ ਰਾਕਟ ਤਬਾਹ

ਮਦਰਾਸ:—ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਦੇਸੀ ਰਾਕਟ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਉਪ ਗ੍ਰਹਿ ਪੁਲਾੜ 'ਚ ਛੱਡਣ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦ ਇਹ ਰਾਕਟ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਕੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਖ਼ਬਰਾਂ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਕਟ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਪੁਲਾੜੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਰਾਕਟ ਦੇ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਉਪ ਗ੍ਰਹਿ 1975 'ਚ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਰੂਸ ਦੇ ਇਕ ਰਾਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਫੋਨ (604)581-4473

ਪੰਨਾ 23 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਠੋਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਹੈ। "ਡਰ" ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਾਂਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਆਦਿ। ਜਾਂ ਜੇ ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ "ਡਰ" ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ "ਸਿਆਸੀ ਰਾਇ", "ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ" ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਨਰਮੀ ਹੈ। "ਜ਼ੁਲਮ" ਜਾਂ "ਅਤਿਆਚਾਰ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨ ਅੱਠ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ "ਬੇ-ਨੇਮਾ ਖੌਫ ਜਾਂ ਹਊਆ" ਵੀ ਜੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਤੰਗੀ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੀ ਅਤਿਆਚਾਰ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਸਮਾਨੀ ਕਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਦਸਲੂਕੀ ਜਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਆਦਿ ਵੀ ਖਾਸ ਤੰਗੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਟ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ।

ਹੁਣ ਕਿਵੇਂ ਪੱਕੇ ਕਰਨੇ:—21 ਮਈ 1986 ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੇਟ ਵਜ਼ੀਰ ਸ੍ਰੀ ਵਾਲਟਰ ਮੇਕਲੀਨ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ "ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਰੱਖਾਂਗੇ।" 21 ਮਈ 1986 ਤੱਕ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮਾਂ ਨੂੰ 15 (ਪੰਦਰਾਂ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕਲਾ ਇਕੱਲਾ ਕੇਸ "ਰਿਫੀਊਜੀ ਬੋਰਡ" ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 21 ਮਈ 1986 ਤੱਕ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਰਿਫੀਉਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ) ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਜੁਦਾ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਲਈ ਜੁਦਾ ਰਾਹ (ਪਰ 1986 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੀਆਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਦਾ ਸੀ) ਪੈਨਲ ਉਪਰ ਦੋ ਮਾਹਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ **ਜੇ ਇਕ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਮਿਲੇਗਾ। ਜੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਨੂੰ ਨਾਂਹ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।** ਨਾਂਹ ਪੱਖੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਪਾਸ ਅਪੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਈ 1986 ਤੋਂ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਲਈ ਛੋਟ ਤਹਿਤ 15 ਜੁਲਾਈ 1986 ਤੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਿਫਾਰਸਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰਾ ਮਸਲਾ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਨਵੀਂਆਂ ਸੋਧਾਂ ਤੇ ਬਿੱਲ ਆਉਣਾ ਸੀ ਪਰ 1986 ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਤੇ 1987 ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਆ ਰਹੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮਾਂ ਤੋਂ ਘਬਰਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸੱਜ ਪਿਛਾਖੜ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਊਆ ਖੜਾ ਕਰਕੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਸਖਤ ਹੋਵੇ। ਸੋ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 20 ਫਰਵਰੀ 1987 ਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਦਮ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। **ਦਸੰਬਰ 1986 ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰਿਫੀਊਜੀਆਏ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਤੇ ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅੱਧ ਤੱਕ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਰਿਫੀਊਜੀ ਆਏ।**

ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਦਮ

(ੳ) ਨਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀ ਲਿਸਟ ਕੈਂਸਲ:—

ਅੱਗੇ ਜੇ ਕੋਈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੁਝ ਨਿਸਚਿਤ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਆ ਕੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਲਈ ਕਲੇਮ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਿਸਚਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਸਟੇਟਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਸਚਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। 1977 ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹੀ (19) ਦੇਸ਼ ਸਨ ਜਿਥੋਂ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਨ— ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਅਲਬਾਨੀਆ, ਬੁਲਗਾਰੀਆ, ਕਿਊਬਾ, ਚੈਕੋਸਲੋਵਾਕੀਆ, ਕੰਬੋਦੀਆ, ਐਲਸਲਵੇਡੋਰ, ਜਰਮਨ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ, ਰੀਪਬਲਿਕ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ, ਈਰਾਨ, ਲਾਉਸ, ਲਿਬਨਾਨ, ਨੌਰਥ ਅਮਰੀਕਾ, ਪੀਪਲਜ਼ ਰੀਪਬਲਿਕ ਔਫ ਚਾਈਨਾ; ਰੁਮਾਨੀਆ; ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ; ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ, ਵੀਅਤਨਾਮ।

(ਅ) ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ:—ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸੇ 19 ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਟੋਮੈਟੀਕਲੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦਾ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਨਵੰਬਰ 1986 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ — ਬਦਲੀਆਂ; ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਖਤੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ 20 ਫਰਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਆਖ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਸ ਨਾ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਕੈਂਸਲ (ਖਤਮ) ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਵਾਪਸ ਭੇਜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਨਾਲ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ) ਸੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਟੋਮੈਟੀਕਲੀ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਇੱਕਲੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਚੱਲੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਬ ਪੱਖੀ ਸਿੱਧੀ ਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜਾਇਜ਼ ਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹੀ ਸ਼ਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ੲ) ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦੇਸ਼:—ਇਹ ਵੀ ਹੁਣ ਲਾਗੂ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ, ਐਲ ਸਲਵੇਡੋਰ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ, ਲਿਬਨਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਾਂਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਪੰਜ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰੋਗਰਾਮ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗਾ।"

(ਸ) ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਲਈ ਵੀ ਸਫਰੀ ਵੀਜ਼ਾ:—ਅੱਗੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਸੈਰ, ਕੰਮਕਾਰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਆਰਜ਼ੀ ਟਰਾਂਜ਼ਟ ਜਾਂ ਆਖੋ ਸਫਰੀ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ 20 ਫਰਵਰੀ 1987 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਜਾਂ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ "ਟਰਾਂਜ਼ਟ (ਸਫਰੀ) ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦੀ ਲੰਘਣ ਦੀ ਟਿਕਟ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ "ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ ਵੀਜ਼ੇ" ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਲਈ 98 ਦੇਸ਼ਾਂ/ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੈਲਾਨੀ ਤੇ ਟਰਾਂਜ਼ਟ ਵੀਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਹ ਵੀਜ਼ੇ ਅਫਰੀਕਾ, ਏਸ਼ੀਆ, ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਅਤੇ ਲੀਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ (ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਕੇ) ਹਨ।

(ਹ) ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਹੀਂ ਰਿਫੀਊਜੀ:—ਲਾਤੀਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਕੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਧਰ ਦੀ ਆ ਰਹੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਵੀ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਪਿਛੋਂ ਉਨ੍ਹੀ ਦੇਰ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਤ ਘਰ ਵਿਚ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਜੇ ਰਿਫੀਊਜੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਸਕੇਗਾ।

ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ 21 ਮਈ 1986 ਦੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਦਾਖਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ "ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਲੀਅਰੈਂਸ" ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਹਿਲੇ ਚਾਲੂ ਢੰਗ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ 21 ਮਈ 1986 ਤੋਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ 'ਛੋਟ' ਪਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ। ਪਰ ਇਸ ਅੰਤਰਾਮ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਰਾਹ ਵਾਲੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਦੇ ਨਵੇਂ ਢੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਤਾਂ 1986 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਵਾਲਟਰ ਮੇਕਲੀਨ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਇਥੇ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਜਾਂ ਰਿਫੀਊਜੀ ਪਾਸ ਕੰਮ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਆਦਿ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਬਣਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਕੇਸ ਇਕੱਲਾ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਪਰੈਲ 1987 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਨਵੇਂ ਬਿੱਲ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸ਼ੰਕੇ ਤੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ; ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਮੁਹਾਰਤ ਬਾਰੇ; ਰਿਫੀਊਜੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ; ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਦੀ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਪੈਨਲ ਉਪਰ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਂਬਰ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਿਰਣਾ ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਆਏ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਗੇਕਾ।

ਰਿਫੀਊਜੀ ਕਲੇਮ ਕੈਨੇਡਾ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਅਦਾਰੇ ਰਿਫੀਊਜੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਮੁਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ "ਮੁਜ਼ੇਕ" ਤੇ "ਰਿਫੀਊਜੀ ਸੁਸਾਇਟੀ"। ਗਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ (ਰਿਫੀਊਜੀ) ਇਨਚਾਰਜ ਬਿੱਲ ਕੈਫਲ 666-8489 ਜਾਂ ਬਿੱਲ ਮਰੇ (666-2171) ਅਤੇ ਔਟਵਾ ਵਿਚ ਮਰੀ ਜੋਜੇ ਲਾਪੁਾਇਟ (819-994-2482); ਲਿਨ ਵੈਸਟਬਰਗ (819-953-0925); ਜੈਰੀ ਮੇਫਰ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਸਲੇਡ (819-994-2519) ਐਵੇਂ ਅੱਕੀਂ ਪਲਾਹੀਂ ਹੱਥ ਮਾਰਨ ਤੇ ਪੈਸੇ ਗੁਆਣ ਦੀ ਥਾਂ ਯੋਗਥਾਵਾਂ ਤੇ ਜਾਉ।

ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੀ ਕੁਝ ਖਿਚਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।
ਖਬਰ 'ਸਾਹਿਬ' ਤਕ ਪੁਚਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।

ਮਰ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਸ ਕੁ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ,
ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਘਿਰਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ।

ਪੰਨਾ ੨੨ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਫੌਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ, ਵੱਡੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਅਤੇ ਠੇਕਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈਂ। ਇੰਜ ਹੀ ਸਿੱਖ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀ ਢਾਈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਬਾਦੀ ਫਿਰਕੂ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਮਰਵਾ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਆ ਜੁੜੇ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

ਬੋਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਹੀ ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੈ ਏਕੁ ਪਹਿਚਾਨਬੋ' ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾਂ ਵੱਲ ਧੱਕੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਅੱਜ ਜੋ ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਠਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੁਣੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਅੱਜ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਅਣਚਾਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪੈਣਗੇ। ਕੌਮੀ ਬਹਿਸ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਅੱਡ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਹੀ ਕੋਡ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੋਡ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇਹ ਕੋਡ ਧਰਮ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ? ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਕੱਟੜਤਾਵਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਪਰ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਬਾਅਦ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਦੀ ਹੋਲੀ ਕਿਉਂ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ? ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਇਕ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਸ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ?

ਦਰਅਸਲ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇਵੇਂ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਉਸਾਰੀ ਵੱਲ ਲਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਵੱਲ ਤੋਰਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਵਨਵਾਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਪਰਨਾਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਪੁੱਟੇ ਗਏ ਕਦਮ ਸਮੁੱਚੀ ਕੌਮ ਲਈ ਘਾਤਕ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੇ। ਐਸੀ ਸੋਚ ਭਿਆਨਕ ਧਾਰਮਿਕ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੌਮ ਅਨਜਾਣ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦਸ ਦੁਕਾਨਾਂ ਜਲਣ ਪਿਛੋਂ ਪੁੱਜਿਆ ਫ਼ਾਇਰ ਬਿਰਗੇਡ, ਜਲ ਛਕੋ, ਲੋਕੋ! ਨਹਾਓ, ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਮੇਂ ਹੈ

★ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸਦਾ ਰੋਸ਼ਨੀ ਹੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪਵਿੱਤਰ ਮਾਰਗ ਥਾਣੀ ਲੰਘ ਕੇ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

-ਅਗਸਟਾਈਨ

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਫਿਲਾਸਫਰਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਸਿਆਸੀ ਵਿਅੰਗ :

ਗਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਤੀਰ

ਕਾਕਾ ਜੀ ਦਾ ਬੱਜਟ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਡਰਾਮਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰੀਤੀ ਹੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਆਮ ਲੋਕ ਬੱਜਟ ਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬਾਰੇ ਭੰਬਲ-ਭੂਸਿਆਂ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੱਲੇਬਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸੇ ਰੌਲੇ-ਰੱਪੇ ਵਿਚ ਅਸਲ ਮਸਲਾ ਪਰ੍ਹਾਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜੋ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ 5,688 ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਅਣਪੂਰਿਆਂ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧੌੜੀ ਲਾਹੀ ਜਾਏਗੀ। ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ 8,255 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਵਧਦਿਆਂ ਇਹ 127 ਫੀਸਦੀ ਵਧ ਗਿਆ। ਕੇਵਲ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ 128 ਫੀਸਦੀ ਬੱਜਟ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾ ਵੇਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਅਸਲੀ ਰੂਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੋਟਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਢਕਣ ਦੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੱਜਟ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣਾ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਉਨਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਦੋਂ ਸਮਝ ਆਉਣਗੀਆਂ ਜਦੋਂ 5,688 ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸ਼ੁਲਕ ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ।

ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬੋਤਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘਟਾ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਦੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਿਆਕ ਵਧ ਗਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਘਰ ਦੀ ਕੱਢੀ ਦਾ ਬੋਲ-ਬਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਂਜ ਇਸ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਘਨ ਜਿਹਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਜੁਝਾਰੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਇਸ ਠੇਕੇ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੇਵੇਗਾ, ਉਹ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਡਰੋਂ ਕੁਝ ਖਾਂਦੇ-ਪੀਂਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਆਮ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗਾਰਦਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਠੇਕਿਆਂ ਮੂਹਰੇ ਕੋਈ ਸੱਜਣ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੜਬੜ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਬੋਤਲਾਂ ਗਾਰਦ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਰੱਖਣੀਆਂ ਪਿਆ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜੇ ਗਾਰਦ ਨੇ ਪੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਚੰਗਾ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕਾਂ ਖੁਸ ਜਾਣ ਪਰ ਗਾਰਦ ਵਾਲੇ ਵਾਹ ਲਗਦਿਆਂ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣ ਦੇਣਗੇ।

ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੀ ਗੱਲ

ਚੌਧਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਾਣੂ ਹੈ ਕਿ ਜੱਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਫੜ੍ਹ ਮਾਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਚੋਣ ਜਲਸੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਹਰਿਆਣੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ ਕਰਨੋਂ ਨਾ ਹਟੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੌਣੋਂ ਫੜ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।

ਲੋਕ ਦਲ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਲੀਡਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਲਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਤਕੀਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਦ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਕਾਂਗਰਸ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕੇਗੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਦਲ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਂਗ ਦੋਫਾੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਹੁਗੁਣਾ ਤੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਲੋਕ ਦਲ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਸਾਊ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਦਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਲਵਾਂਗੇ। ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਦਲ "ਲੋਕ ਦਲ" ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀਆਂ ਨਾਲ "ਪਰਲੋਕ ਦਲ" ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਤਾਲੋਂ ਘੁੱਥੀ ਡੂੰਮਣੀ

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿਛੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੁਦ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਾਜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦੇਣ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਾਕਾ ਜੀ ਦੀ "ਤਾਜ਼ਪੋਸ਼ੀ" ਕਰ ਦਿਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨਾ ਗਏ ਹੁੰਦੇ ਤਦ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਮੁਕਰਜੀ ਬਾਬੂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪਾੜਾ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਇਕ ਦਿਨ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਉਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਦਾ ਧੰਦਾ ਕੇਵਲ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲੋਕ "ਮਿਸਟਰ ਕਲੀਨ" ਕਹਿ ਕੇ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਕਰਜੀ ਹੁਰੀਂ ਸੜਕ ਵਸਾਰ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰੋ-ਸ਼ਹਿਰ ਆਟੇ-ਦਾਣੇ ਦਾ ਭਾਅ ਪੁੱਛਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਦਕੇ ਜਾਈਏ ਇਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਦੇ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਏਨੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਾਤਾ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।

ਪੰਨਾ ੨੭ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੇ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੋ.ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਤਿਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰ ਵੀ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਗੇ।

ਜੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਅਤਿਵਾਦ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਦ ਹੁਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਬਾਰੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਅਮਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ,ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਿੱਖੀ ਆਚਰਣ ਛੱਡ ਜਾਣ ਉਤੇ ਜਾਂ ਧਰਮ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਉਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ,ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,ਜੋ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਮਾਂ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨਿਪਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

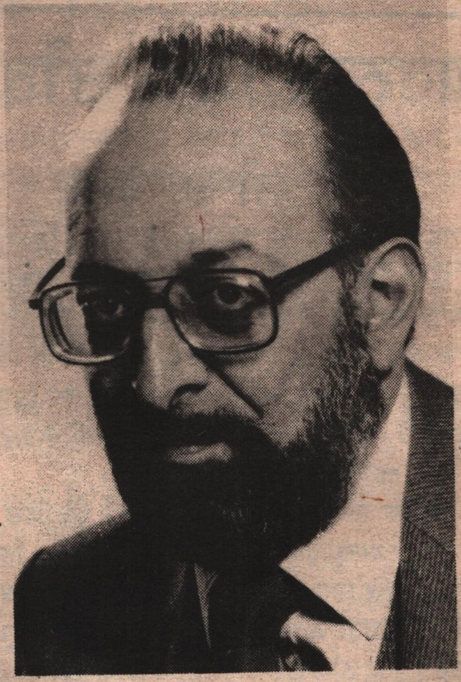
ਲੋੜ ਹੈ ਇਕ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਆਬਾਦੀ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਨਵੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬੱਚੇ ਜੰਮਿਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵਿਧਾਨਿਕ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੀਚੇ ਮਾਤ ਪੈਂਦੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੀਤੀ ਇਥੇ ਆ ਟਿਕੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੋਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਕ ਅੱਧਾ ਬੱਚਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ,"ਦੋ ਯਾ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ,ਹੋਤੇ ਹੈਂ ਘਰ ਮੇਂ ਅੱਛੇ।"ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਨਾਅਰਾ ਆਇਆ—"ਅਸੀਂ ਦੋ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦੋ"ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੀਜਾ ਨਾਅਰਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ—"ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ,ਇਕੋ ਬੱਚਾ।"

ਪਰ ਅੱਸੂ-ਕੱਤੇ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰ ਕੇ ਜੰਮਣੋਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬੂ-ਪਾਹਰਿਆ ਹੋ ਉਠੀ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਠੀਕ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਫੇਰ ਨਵਾਂ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਸ ਮਹਾਨ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭੇ। ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ ਵੱਡੇ ਕੀਤੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਢੰਗ ਕਿਤੇ ਚੰਗਾ ਹੈ।

'ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ'

—ਮਾਰਟੀ ਡੌਲਿਨ

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੀ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਉਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ,ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ,ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਆਰਿਥਕ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ 'ਚ ਵਾਧਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਲਸੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਮੁਹਈਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇ।

ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟਾਂ ਵਿਚ ਇਨਵੋਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ,ਨਿਊ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ,ਰੁਜ਼ਗਾਰ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਛੋਟੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੀ ਮੱਦ .ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਐਕਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਚਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਇਕਮੁੱਠ ਹੋਕੇ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਹੋਰ ਵੀ ਉਜਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵਾਂ ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

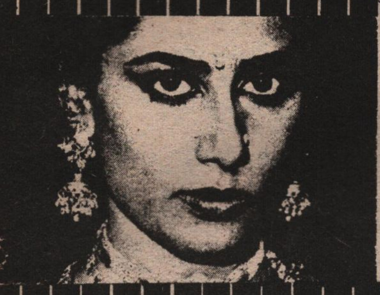
ਲੈਜਿਸਲੇਚਰ 'ਚ ਇਹ ਨੰਬਰ 945-6682 ਹੈ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ 'ਚ ਫੋਲ ਨੰਬਰ 334-4343 ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਫੋਨ ਹੈ (633-6865)

ਤੁਹਾਡਾ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ
ਮਾਰਟੀ ਡੌਲਿਨ
ਐਮ ਐਲ ਏ ਫਾਰ ਕਿਲਡੋਨਨ

● ਇਕ ਨਵਵਿਆਹੁਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਧਖੜ ਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ, 'ਕਿਸੇ ਰੋਅਬ ਹੇਠ ਨਾ ਆਈਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਲੜਨ ਤੋਂ ਨਾ ਝਿਜਕੀਂ। ਮੇਰੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟ ਵਗੈਰਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

'ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ'

'ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਬੇਟੀ, ਉਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।'

ਫਿਲਮੀ ਪੰਨਾ

ਕਿਸ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਨੰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ

ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ "ਮਹਿਲਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਮੋਰਚਾ"ਨੇ ਲਖਨਊ ਵਿਚ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਆਯੋਜਤ ਕਰਕੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ,ਪੋਸਟਰਾਂ,ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਉਤੇ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਇਕ ਖਿਡੌਣੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਮਾਨਿਸਕਤਾ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਜਬਰ-ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ-ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਵਿਰੁਧ ਪਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਕੱਲਕੱਤਾ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਮਹਿਲਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵੀ ਹੋਇਆ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਨਤਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਤਰੀਆਂ ਉਤੇ ਜਬਰ ਅਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਰੁਧ ਪਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਅਕਸਰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸ਼ਲੀਲ ਫਿਲਮਾਂ,ਪੋਸਟਰਾਂ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪਰਸਾਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣਾ ਇਸਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ,ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਜਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਉਤਾਰਦੀਆਂ ਕਈ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ (ਮਲਿਆਲਮ) ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਛੋਟ ਦੇ ਰਖੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਯੁਵਕ-ਯੁਵਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਸਤਰ ਅਤੇ ਕਾਮਮਈ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਯੋਨ-ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਲਈ ਅਤੇ ਯੋਨ-ਵਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਵਿਸ਼ਵਵਿਦਿਆਲਾ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਰਾਘਵਨ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਂਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਧਾਲੇ,ਬਲਾਤਕਾਰ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਤਿਆ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਧੇਰੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸਮੂਹਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮੱਧ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਮੱਧ-ਸ਼ਰੇਣੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਲੜਕੀਆਂ ਇਸਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ,ਪੋਸਟਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਦੇ ਭੋਗੀਆ ਰੂਪ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਭੱਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਖਿਡੌਣਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਭੁੱਖ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਉ,ਵੇਖੀਏ ਸਿਨੇਮੇ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪ ਵੀ ਆਖਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ? ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜਨਤਾ ਇਸਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਨੇਮਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮਾਧਿਅਮ ਦਾ ਜੋ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਰਥਾਤ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਨਰੋਆ ਮਨੋਰੰਜਨ ਤੇ ਗਿਆਨ-ਵਰਧਨ ਕੀ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਜੇ ਅਸੀਂ ਡੂੰਘਿਆਈ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹੋ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਜਨਮ ਹੀ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਥੋਪ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਕਮ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਬੜੀ ਹੀ ਚਾਲਾਕੀ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦੇ

ਬਾਕੀ ਸਫਾ ੩੦ ਤੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ ਸਸਤੀ-ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ

ਖਾਓ ਪੀਓ ਕਰੋ ਅਨੰਦ, ਠਾਹ ਠੂਹ ਵਲੋਂ ਕਰੋ ਕੰਨ ਬੰਦ

ਪੰਨਾ ੨੧ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਦਨਾ-ਸ਼ੀਲ ਪੱਖ "ਪ੍ਰੇਮ" ਨੂੰ ਹਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਦ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ-ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਭਾਵੇਂ ਪੁਰਾਨਿਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਤੇ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾਇਕ-ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪਰਮੁਖਤਾ ਨਾਲ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਫਿਲਮੀ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਖ ਲਈਏ ਤਾਂ ਪਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਗੀਤ ਨਾਇਕ-ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਧੁਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਜਿਸ ਖੂਬੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਧੁਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰੋਤਾ ਕਲਪਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਭਟਕਣ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਈ ਭੱਦੇ ਸੀਨ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਦੀ ਛੱਬ ਸੁਕੜਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਨਾਇਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਰਕੁਟਾਈ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਅਜ਼ਮਾਏ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਿਆ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਔਰਤ ਤੇ ਮਰਦ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਬੋਸਾਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੀਨ ਜੋੜਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਉਹੋ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਵੀ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਟਾਈਪ ਪੱਛਮੀ ਫਿਲਮਾਂ ਤੇ ਸਿਨੇਮੇ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਦਵਿਵਾਦ ਵੀ ਚਲੇ ਪਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੋਸਾਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੀਨ ਵਧੋ-ਵੱਧ ਸ਼ਾਮਲਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਮਾਂ-ਪਿਉ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਡਿਸਕੋ ਦੀ ਧੁਨ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਜਵਾਨ ਜਿਸਮਾਂ ਨੂੰ ਥਰਕਦੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਉਸੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਾਜੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਸਮਝਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਅਸਰ ਸਾਫ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਇਸ ਤੇ ਹੀ ਫਿਲਮੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਹੁਦ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਨਾਰੀ ਦੇ ਨੰਗੇਜ਼ ਤੇ ਉਤੇਜਨਾ ਭਰੇ ਸੀਨ ਪੂਰੇ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਾਸ਼ਨਾ ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਨੰਗੇਜ਼ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਹੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ. ਦੀ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਬਲਿਊ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਧੰਦਾ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਤੇ ਪੂਰੀ ਗਹੁ ਨਾਲ ਗੌਰ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਕੋ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਧੰਦਾ ਬੜੇ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਨਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਖਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਉਸਦੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ., ਫਿਲਮ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਛਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੁਚੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ। ਸ਼ਾਸ਼ਕ ਵਰਗ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਖੁਰਾਫਾਤ ਭਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਉਸਦਾ ਬਚਪਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਾਸ਼ਨਾ ਭਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਜੋ ਮਾਨਵੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਤੇ ਸਵਾਰਥਵਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹੋ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਰਗਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ?

—'ਨਵਭਾਰਤ ਟਾਇਮਜ਼' ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖ ਵਿਚੋਂ

ਪੇਂਟਲ ਤੇ ਸੁਨਾਇਨਾ ਫਿਲਮ 'ਰਾਤ ਕੇ ਅੰਧੇਰੇ ਮੇਂ' ਵਿਚ

ਪਾਨੀ ਰੇ ਪਾਨੀ ਤੇਰਾ ਰੰਗ ਕੈਸਾ

"ਤੂੰ ਜੇਬ੍ਹ ਕੱਟੀ ?"
"ਹਾਂ ਜੀ।"
"ਕਿਉਂ ਕੱਟੀ ?"
"ਫ਼ਿਲਮ ਵੇਖਣ ਲਈ।"
"ਜੇਬ੍ਹ ਕਿਵੇਂ ਕੱਟੀ ?"
"ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਹੀਰੋਇਨ ਦੇ ਪਿਓ ਦੀ ਕੱਟਦਾ ਹੈ।"

■ ■ ■

"ਰੁਲਦੂ !"
"ਹਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ।"
"ਦੋ ਤੇ ਦੋ ਕਿੰਨੇ ਹੋਏ ?"
"ਚਾਰ।"
"ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ! ਇੱਕ ਤੇ ਇੱਕ ਕਿੰਨੇ ਹੋਏ ?"
"ਇੱਕ।"
"ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਲ, ਦਿਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਲ ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਤੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਮਮੀਂ-ਡੈਡੀ ਨਾਲ।"

■ ■ ■

"ਇਹ ਕੀ ਜੀ, ਜਲੇਬੀਆਂ ?"
"ਨਾਲੇ ਰਸ ਮਲਾਈ ਵੀ, ਖਾ ਹੀਰੇ ਖਾ।"
"ਕਿਉਂ ਜੀ, ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ?"
"ਭਾਗਵਾਨੇ ਮਿਹਨਤ ਘੱਟ, ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਤੇ ਕੰਮ ਦੂਣਾ-ਤਿੱਗਣਾ।"
"ਅੱਛਾ ! ਕੋਈ ਚਮਤਕਾਰ ਹੋਇਐ ?"
"ਨਹੀਂ, ਇਕ ਨਵੀਂ ਫ਼ਿਲਮ ਲੱਗੀ ਏ। ਓਹਦੇ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ ਏ, ਉਹਦੇ ਨਾ ਬਟਣ ਤੇ ਨਾ ਬਾਹਵਾਂ। ਬੱਸ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਆਉਂਦੈ, ਇਹੀ ਕਹਿੰਦੈ, 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ—ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਬਸ ਓਹੀ ਜਿਹੀ ਕਮੀਜ਼ ਬਣਾ ਦਿਓ।"

■ ■ ■

"ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਉਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।"
"ਪਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟ ਸਕਦਾ।"
"ਸੋਚ ਲੈ।"
"ਮੇਰਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅਟੱਲ ਹੈ।"
"ਫੇਰ ਮੇਰਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਸੁਣ ਲੈ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।"
"ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ।"

"ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਚਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਲ, ਦਿਲ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਹਲ ਤਾਂ ਇਕ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਹੀਰੋ ਹੀਰੋਇਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਾਤੀਂ ਵੇਖੀ ਸੀ ਮਮੀਂ-ਡੈਡੀ ਨਾਲ।"

"ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ।"
"ਹੀ—ਹੀ—ਹੀ...।"
"ਹੁਣ ਹੀ—ਹੀ ਕਰਨੈਂ, ਫਿਰ ਗੀਂ—ਗੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੂਤ ਉਤਰਿਆਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚਲੇਗਾ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"
"ਉਹ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਵੀ ਪਤੈ।"
"ਫਿਰ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਕੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਲੱਗੈਂ ?"
"ਨਾ ! ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਵੀ ਮਿਲ ਰਿਹੈ ਤੇ ਪੈਸਾ ਵੀ। ਜਿਹੜੀ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਇਐ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਭਜੇਗੀ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਤੇ ਪਿਓ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨਕਦੀ ਵੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਵੇਗੀ। ਹੀ—ਹੀ—ਹੀ !

ਫ਼ਿਲਮੀ ਵਿਅੰਗ

—ਆਤਿਸ਼—

■ ■ ■

"ਮਾਂ-ਮਾਂ, ਇਹਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ?"
"ਇੱਲ, ਵੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਤੈਨੂੰ ?"
"ਊਂ—ਹੂੰ।"
"ਹੈਂ-ਵੇਖ ਖਾਂ ਬੌਲਦ ਜਿਡਾ ਹੋ ਗਿਐ ਇਹਨੂੰ ਇੱਲ-ਦਾ-ਨਾਂ-ਕੋਕੋ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।"
"ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਇਸਦਾ ਮਾਂ।"
"ਕੀ ਵੇ ?"
"ਕਲ੍ਹ ਫ਼ਿਲਮ ਵੇਖੀ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਨੂੰ ਇੱਲ-ਦਾ-ਨਾਂ-ਕੋਕੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਟਿਚੱਰਾਂ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੰਨ੍ਹੀ-ਕਾਣੀ ਵੀ ਥਾੜ੍ਹ ਸੈਂਡਲ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਐ।"

■ ■ ■

"ਚਲੋ ਫ਼ਿਲਮ-ਫ਼ਿਲਮ ਖੇਡੀਏ।"
"ਆਹੋ-ਆਹੋ।"
"ਤੂੰ ਜੀਤਿਆ ਸਮਗਲਰ ਬਣੇਂਗਾ.....ਤੂੰ ਮੀਤਿਆ ਯਤੀਮ ਬਣ ਜਾ....।"
"ਹੀਰੋ ਕਹਿ ਨਾ ਸਿੱਧਾ।"
"ਹਾਂ—ਹਾਂ ਹੀਰੋ—ਤੇ ਤੂੰ ਪ੍ਰੀਤਿਆ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾ।"
"ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ—ਏਨਾ ਛੋਟਾ ਰੋਲ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।"
"ਛੋਟਾ ਰੋਲ ! ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪੁਲਸ ਵੀ ਹੋਊ....।"
"ਮੈਨੂੰ ਪਤੈ ! ਭਾਰਤੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਥਾਣੇਦਾਰ ਤੇ ਪੁਲਸ ਸਿਰਫ਼ ਅਖੀਰਲੀ ਰੀਲ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦੇ ਨੇ। ਤੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਡਾਇਲਾਗ ਹੁੰਦੈ, ਸਿਪਾਹੀਓ ਸਭ 'ਮੁਰਦਿਆਂ' ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਓ।"

■ ■ ■

"ਨੀਂ, ਕਿੱਥੇ ਚੱਲੀਂ ਏਂ ਨੀ ਸੱਜ-ਧਜ ਕੇ ?"
"ਮੰਦਰ। ਸਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਨ ਮਾਂ।"
"ਬਹਿ ਜਾ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਘਰ ਵਿਚ। ਜਿਹੜੀ ਫ਼ਿਲਮ ਤੂੰ ਵੇਖੀ ਏ, ਮੈਂ ਵੀ ਵੇਖ ਕੇ ਆਈ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤੇ ਹੇਮਾ ਮਾਲਨੀ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਸਤਿ ਨਾਰਾਇਣ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਨ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ....।"

■ ■ ■

"ਹਾਂ ਬੱਚਿਓ, ਦੱਸੋ ਦਰਖਤ ਉਗਾਉਣੇ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ?"
"ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ?"
"ਹਾਂ, ਦੱਸ।"
"ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਦਰਖਤ ਨਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹੀਰੋ ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮ ਘੁੰਮ ਕੇ ਗਾਣੇ ਗੌਣਗੇ ?"

ਪੂਰਾ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਪੂਰਾ ਮੂਰਖ ਦੋਵੇਂ ਚੰਗੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਧ ਮੂਰਖ ਤੇ ਅੱਧ ਗਿਆਨੀ ਤੋਂ ਸਦਾ ਬਚ ਕੇ ਰਹੋ। —ਗੋਇਟੇ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਕੁੜਿੱਕੀ 'ਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:—ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੰਟ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਲਚੱਲ ਮੱਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਖਬਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ (ਇੰ.) ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਧਰ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੁਆਰਥ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ (ਇੰ.) ਦੇ ਹਲਕੇ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਇਕ ਸੰਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਉਹ ਆਪ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਉਲਝਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਉਹ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਲੋੜ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚੰਗੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਪਾਤਰ ਵੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖਬਰ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਛਪਵਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਿਗੜੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਥੇ ਸੰਤ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਆਖਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਆਦਿ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ 'ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸ਼ੀ' ਸੰਤ ਦੀ ਇਸ ਆਗਿਆ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਮਹਾਨਤਾ' ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 1971 ਵਿਚ ਸੰਤ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਥੇਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਖੋਹਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਕਿਧਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਮੱਦਦ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਸਬੰਧਤ ਖਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੰਤ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ—ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚ ਜਿਊਂਦੇ ਲੋਕ

ਪੀ.ਪੀ.ਐਸ.ਗਿੱਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ:—ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਸੰਤਾਪ ਵਿਚ ਜਿਊਣਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿਸਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਏਕਾਂਤਵਾਸ ਹੋ ਕੇ ਜਿਊਣ ਦੀ ਜਾਚ ਵੀ ਆ ਗਈ ਹੈ।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ ਐਨੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਜੇ ਦਿਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈੜ-ਚਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਜਾਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਨ ਭਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਝਾੜਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬਚ ਸਕਣ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਾਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਧੜਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲਾ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਵਲੋਂ ਤਿੰਨ ਰੋਜ਼ਾ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਮੇਲਾ ਰਾਮ ਬਾਗ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਮੇਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ 6 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਰੌਣਕ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪਰਛਾਈ ਗਈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਚੁੱਪ ਹੋਰ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਝੱਲਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਦੁਪਹੀਆ ਵਾਹਨਾਂ ਉਪਰ ਦੋਹਰੀ ਮਰਦਾਵਾਂ ਸਵਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਸ਼ਾਮ 6.15 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮੁਸਾਫਰ ਬੱਸਾਂ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ, ਭਾਰਤ—ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਹੱਦ ਦੇ 500 ਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਚੱਲਦ ਫਿਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ, ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ਚਲਾਉਣ, ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਨ, ਵਿਖਾਵੇ ਕਰਨ ਤੇ ਅਗਨੀ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਰਾਤ ਪੌਣੇ ਦਸ ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਢਾਬੇ ਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਆਦਿ।

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਢਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਬੰਦੂਕ ਦੇ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਦਮ ਕਦਮ ਉਪਰ ਨਿਗ੍ਹਾ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਜ ਖਲੋਤਿਆਂ ਵੇਖਕੇ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਜੇ ਇਹ ਜਵਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਲੋਂ ਹੀ ਫੜ ਲੈਣ। ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਗੰਢਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਅਜੇ ਕੋਈ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ ਲੰਘ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਕਾਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਰਾਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪ੍ਰੋ.ਯਸ਼ਪਾਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਰ ਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋਕੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

